

Nepriklausoma Lietuva

Independent Lithuania

NR. 47 (190) KAINA 10 ct.

MONTREAL, 1950 m. LAPKRITIS - NOVEMBER 30 d.

PRICE 10 c. X META

Kinijos komunistai Korejoje pradėjo Trečią pasaulinį karą

DU SIMTAI TUKSTANČIŲ KINŲ PUOLA JTO JĖGAS. Į KOREJĄ ŽYGIUOJA DAR PUSĖ MILIONO KARIŲ. MACARTHURAS RAPORTE KONSTATUOJA NAUJĄ AGRESIJĄ

Karas yra didelė nelaimė, kurią niekas nenori, bet karas ateina ir visa žmonija su juo susidurs. Diktatūros be karų negali egzistuoti, o komunistinė diktatūra, dabar vykdoma visu žiaurumu ir agresingumu, karą laiko savo egzistencijos ir laimėjimų vienintele priemone. Kiekvieno abejojimai, kad Trečias Pasaulinis karas jau prie vartų, neturi rimto pagrindo. Būtų malonu apsiriki, kad Trečias Pasaulinis karas bus bent ne tuojau, o kai geriau bus pasiruošta gintis, bet nėra tam objektyvių duomenų. Pagal turimus duomenis, galima sakyti, kad

Trečias Pasaulinis karas
Korejoje yra prasidėjęs.
Tą nesunku išskirti iš JT O karo vado Korejoje gen. MacArthur'o raporto JTO Saugumo Tarybai. Aiškinimas, kad Korejoje dalyvauja savanoriai buvo tik priedanga. Karo vadas teigia, kad Kinija samoningai pasiruošė pradėti puolimą. Kinija telkė savo kariuomenę šalčių metui, kada užšals upės ir kada aviacijos veikla neturės tokios reikšmės, nes upės visur galima bus peržengti ledu.

Be jau veikiančių Korejoje 200.000, į Koreją žygiuoja dar pusė milijono kinų komunistų kariuomenės. Nauja agresija yra įvykęs faktas. Kinijos agresija Korejoje prasidėjo anksčiau, kad JTO jėgos pradėjo ofensyvą ir suardė kom. Kinijos planus — juos iššaukė stoti karan anksčiau, negu jie patys norėjo.

Dėl to JTO Saugumo Taryboje naujas susirūpinimas.

JAV atstovas Austinas apkaltino kom. Kinijos delegaciją, kad jos iškelti Formozos — Taivano klausimai yra nieku nesuderinti su oficialiomis kalbomis apie taiką. **Komunistinė Kinija pradėjo naują agresiją.** Todėl ir Formozos klausimas, nors formaliai atrodo atskiras nuo Korejos, tačiau esmėje vienas. Jis liečia karo ar taikos klausimą. Kinijos delegacija turi atsakyti į klausimą, ar komunistinė Kinija sulaukys agresiją, ar ją tęs?

Taip klausimus pastatė JAV atstovas Saugumo Taryboje. Dauguma balsų lapkričio 28 d. ST nutarė sujungti Korejos ir Formozos klausimus į vieną ir jį svarstyti.

Dabar beliko tiksliai vienas klausimas:

ar komunistinė Kinija paklausys JTO ir sulaukys agresiją,

ar karas Korejoje pereina į naują fazę — Trečio Pasaulinio karo fazę? Tuo tarpu nėra jokių duomenų, kad kom.

Kinija atsisakytų nuo žygio, kurį paruošė Maskva. — Dėl Kinijos komunistų agresijos karas Korejoje negali greit baigtis, — pareiškė MacArthuras. Tai paskutinė žinia, ją jau agresija. Kovos vyksta.

Korejos karo krizė

Karas Korejoje persivertė. Kai daugely vietų JTO jėgos buvo pasiekusios Mandžiūrijos sieną ir beliko tiksliai išvalyti kraštas nuo visokių likučių, į karą įsimaisė Kinijos komunistai. Naujausiomis žiniomis, Korejoje jau kariauja per 200.000 kinų, kuriuos pasiuntė Kinijos komunistai. Pridėjus prie to Korejos komunistus, susidaro apie 300.000 žmonių jėga, kuri puola Korejos respublikos ir JTO jėgas, nesiekiančias nė 100.000 vyrų.

Komunistinei Kinijai pradėjus Korejoje karą, JTO jėgos turėjo atsitraukti nuo Mandžiūrijos sienos apie 30—80 mylių, o kai kur per frontą prasiveržė kinai supa JTO jėgas. Tokios paskutinės žinios. Dėl to Korejoje didelė krizė. Karo vadas MacArthuras dėl to JTO prašė leisti bombarduoti visomis priemonėmis, kokias tiktaiti turi. Nors JAV priemonių turi, bet galima spėti, kad čia eina kalba ir apie atomo energiją.

Kinijos delegacija JTO pareiškė, kad Kinija savo jėgų ne atitrauks, todėl konstatuojama,

kurią visa žmonija kartoja. Kadangi Korejoje kom. kinai padarė naują agresiją, tai MacArthuras sako, jog jo vadovybė įgauna naują pobūdį. Jis prašė leisti naudoti visus ginklus ir bombarduoti Mandžiūriją. Įvykiai rutuliuojasi labai greit. Maskva žino, kad laikas dirba jos nenaudai, nes visas pasaulis, matydamas augantį Rusijos imperializmo ir agresijos pavojų, ruošiasi gintis. Maskva todėl, kaip ir pradėjusi karą ant demokratinės valstybių vėluosiuose totalistinės diktatūros — Korejos ir Kinijos komunistinės diktatūros. Paskui Maskva tikisi pasinaudoti demokrtinių valstybių nusilpimu ir laimėti paskutinį mūšį.

Nėra nė mažiausių duomenų, kad karas būtų galima sulaukyti.

Galima dar pastebėti, kad Kinija, padariusi jau vieną „aziatiską“ klaidą — pasiuntusi su balta vėliava savo „parlamentarus“, kurie prašė amerikiečius kinų nebombarduoti, tuo pačiu metu padarė apsupimą, dabar, kaip praneša radijas, kombineuoja antrą klaidą — Kinija koncentruoja savo uostuose laivyną ir, matyti, ruošiasi padaryti JTO jėgų užnugaryje desantą, kuris atkirstų joms pasitraukimą. Žodžiu, Kinijos komunistams pradėjus karą, Korejoje susidarė didelė krizė, kurios taikūs išsprendimas tuo tarpu nenumatomas. Todėl tenka konstatuoti naują įsidedančio Trečio Pasaulinio karo fazę.

Tibeto ir Indokinijos karų klausimai, naujos Korejos krizės akivaizdžiai, tėra tik detalės. Tibete padėtis dar nėra visai paaiškėjusi, o Indokinijoje Kinijos komunistai tęsia nau

Vokiečiai prisipažįsta klydę dėl Lietuvos

MŪSŲ KORESPONDENTO ORO PAŠTU

Vokiečiai, nors ir pavėluotai, prisipažįsta, kad Lietuvos ir kitų Rytų tautų simpatijos neturėjo dėl savo pačių kaltės. Nesenai leidykloje „Atheneum“, išleista knyga „Zwischen Hitler und Stalin“, kurios autorius senas vokiečių užsienio politikos darbuotojas Dr. Peter Kleist. (Kaip Jūsų korespondentas atsimena, Dr. Kleist karo metu buvo žymus Rozenbergo „Rytų ministerijos“ valdininkas). Dr. Kleist savo knygoje platokai išdėsto vokiečių klaidas, kurių dėka lietuviai ir kitos Rytų tautos nepasidarė ir negalėjo pasidaryti vokiečių draugais. Prisipažinimai geri, tik truputį pavėluoti.

Lietuva pirmoji auka.

Vokietijos kancleris Dr. Adenaueris, neseniai per visas radio stotis kalbėdamas į vokiečius ir ragindamas burtis gy nimuisi nuo Maskvos, savo kalbos pradžioje Lietuvą paminėra kaip pirmąją sovietų grobo

niškumo auką per pastarąjį dešimtmetį. Nors ne visi vokiečiai sutaria su kancleriu dėl reikalo vokiečiams ginkluotis, nors paskutiniai Wurfelbergo ir Hasseno seimelių rinkimai davė laimėjimą kaip tik socialdemokratams, kurie sutinka Vokietijoje atkurti kariuomenę tik tam tikromis sąlygomis, tačiau yra tikra, kad reiklui pri brendus, vokiečiai kariaus. Jie negalėtų nekariauti. Reikalui pri brendus bus ir ginklų.

Nepaprastas komunistų nuotykis.

Minėtuose, seimeliuose, rinkimuose, komunistai negavo nė vieno atstovo (o turėjo dešimtis). Tikriausia, vietinius komunistų vadus pakvies sovietai į Berlyną ir jiems už tą pralaimėjimą arba galvas nukapos, arba bent į Sibirą išveš (jei tie vadeliai bus tokie kvaili ir paklus stoti į inkvizicijos tribunolą.

Komunistų pralaimėjimas su dideliu pasitenkinimu sutiktas ypač ir tremtinių, tebesančių Vokietijoje.

Emigracija vėžio žingsniu.

Emigracinis centras Liudvigsburge pastaruoju laiku iškeltas iš Flak kareivinių į Jegerhof ir Luitpold kareivines. Perkėlimas buvo, kaip IRO įtaigoms įprasta, chaotiškas. Tūkstančiai emigrantų ištisas savaites turėjo kaskdien (tris kamą vak. sektorių valdžią sekantiems dviems metams. Komunistai veda sabotazo propagandą. Spekuliacija aiški: kas nebalsuos, tas yra mūšis.

Dabar miesto valdžią sudaro koalicioniai pagrindais krikščionys, liberalai ir socialdemokratų, turį 64 proc. daugumą.

šio leisti naudoti visus ginklus ir bombarduoti Mandžiūriją.

Įvykiai rutuliuojasi labai greit. Maskva žino, kad laikas dirba jos nenaudai, nes visas pasaulis, matydamas augantį Rusijos imperializmo ir agresijos pavojų, ruošiasi gintis. Maskva todėl, kaip ir pradėjusi karą ant demokratinės valstybių vėluosiuose totalistinės diktatūros — Korejos ir Kinijos komunistinės diktatūros. Paskui Maskva tikisi pasinaudoti demokrtinių valstybių nusilpimu ir laimėti paskutinį mūšį.

Nėra nė mažiausių duomenų, kad karas būtų galima sulaukyti.

VLIK-as prašo JTO

TIRTI GENOCIDĄ LIETUVOJE

Amerikos Balsas praneša, kad VLIK'o pirmininkas kreipėsi į Jungtinių Tautų Organizacijos pilnates poėdžių pirmininką raštu, kuriame prašo JTO sudaryti komisiją tirti sovietinį Genocidą Lietuvoje, iš kurios sovietinis okupantas išvežė į Sibirą apie pusę milijono lietuvių.

VLIK'o PIRMININKO PAREIŠKIMAI

Prel. M. Krupavičius patiekė spaudai pasikalbėjimą, kuriame konstatuoja, kad tarp VLIK'o ir Lietuvos diplomatinė pasiautinių „jokių ginčų nebuvo ir nėra“; su p. Lozoraiciu dėl bendradarbiavimo

POLITINIS VEIDRODIS

pagal naujausį NEWSWEEK periskopą — **Rašo Br. Aušrotas**

Ar tai JT pergalė?

Apie tai nebuvę skelbiama, bet paslaptingas raudonųjų kiniečių atsitraukimas iš Korejos įvykęs kaip tik po 48 val., kai Trigve Lie telegrafavęs į Pekingą, kad JT užtikrina, kad Mandžiūrijos siena nebūsianti pažeista.

Ar prancūzai to nori?

Dabar yra beveik tikra, kad jeigu prancūzai sutiktų, sekantį metų JT pilnates susirinkimas tikriausiai vyktų Paryžiuje. Bėda, kad jie nesutinka, skaičiuodami, kad Palais de Chaillot remontas ir pertaisymas būtų daug brangesnis, negu doleriai, kurie būtų suvilioti į Paryžių. Jeigu Prancūzai nesutiks, tada 1951 m. sesija būsianti vėl N. Yorke, nes kitos vietos yra netinkamos.

Prošvaistės iš Korejos. Kelionė iš Pusan į Seoul, kurios atstumas yra apie 400 km, anksčiau trukusi 8 val., o dabar, dėl partizanų veiklos, tęsiasi 3 dienas. . .

Atvykusiems į Koreją 5000 turkų karių buvo atiduotas 3 dienų JAV armijos davinys. Tie, manydami, kad tai yra vie nos dienos užkandis, šią normą suvalgė iš karto. Pasekmė: daugybė ligotų turkų.

Nepriklausoma Indo-Kinija?

Karo meto amerikiečių strateginės žvalgybos v-kas (OS S) gen. maj. William J. Donovan ragina Vašingtoną paspausti Prancūziją, kad ši atsakytų Bao Dai Indo-Kinijoje ir sudarytų čia buvusių vyriausybę su tokiomis laisvėmis, kokias olandai yra suteikę Indonezijos respublikai. Donovan tiki, kad amerikiečių karinė parama Indo - Kinijoje nueis niekais, jeigu prancūzai neatsitrauks vietinės vyriausybės naudai. Tarp kita lko, MacArthuras privačiai kaltina, kad negabus generalitetas yra svarbiausia prancūzų pralaimėjimo priežastis.

Šnipinėjimo centras

Bangkokoje Tailande — Sia me tampa pietryčių Azijos Lisabona, su karo meto neutralumu ir intrigomis. Thailando vyriausybei nedarant jokių su varžymų, Bangkokas vis labiau prisipildė ginklų šmugelinkų, svetimų valstybių šnipų ir paslaptingų bankų sąskaitų.

Užsieniuose

„Titoizmas“ vis labiau išvyrąja Italijos komunistų sluogsnuose ir gali suskaldyti italų kompartiją. . . Londone girdima, kad Nikolajus A. Bulganas perėmė iš Berijos sovietinės atominės energijos kontrolę ir dabar pirmumo eilė Politbiure esanti ši: Stalinas, Molotovas, Melenkovas ir Bulganas. . . Pagal žvalgybos pranešimus šią žiemą badu galį mirti apie 15 milijonų kiniečių.

Kodėl jis nenueis Tito keliu?

Štai kodėl Kinijos žinovai išjuokia tuos, kurie tiki, kad Mao Tse-tung nueis Tito keliu: pagal Maskvos ir Pekingo susitarimą raudonieji kiniečiai naudojasi pilna autonomija. Jie gali ir seka ne marksistiniu keliu žemės ūkyje, nesudarydami kolchozų, o palikdami mažus ūkius. (Tai klaidingai tvirtinama, kad Mao esąs antras Tito). Vidaus reikaluose kiniečiai uoliai seka Maskvos liniją, siekdami savo tikslų.

Kanada svarsto

KRIZĖS KOREJOJE KLAUSIMĄ

Kanados ministerių kabinetas susirinko svarstyti susidariusios krizės dėl komunistinės Kinijos agresijos Korejoje. Po to Kanados atstovas vyks į JTO pilnates posėdžius, kuriuose bus sprendžiamas tas klausimas.

Šokusi iš sovietinės atstovybės JAV Kosenkina per radiją labai stipriai papasakojo apie sovietinį gyvenimą kurį lydi badas skurdas, baisūs per sekiojimai už politinius ir religinius įsitikinimus ir baisi mirtis.

Neapolin atplaukė JAV taikų transportas Italijai.

Nauji Kanados ir Olandijos karo daliniai nuvyko į Koreją.

Anglijos profesinės darbininkų sąjungos pasisakė už komunistų partijos uždarymą, nes komunistų partija nėra tokia politinė partija, kaip kitos, bet yra svetimos valstybės organizacija griauti valstybę iš vidaus.

Vilniaus radijas peskelbė, kad ten pakarti 6 „Amerikos naudai dirbę šnipai“.

Komunistai spaudžia lietuvius

PRANEŠIMAS IŠ BERLYNO

Lietuvoj pakeltos baudžiosios duoklės

Kiekvienas dirbantis „savo noru“ įsipareigojo išpildyti dvi gubas darbo normas. Baudžiauninkams už antrąją darbo normą nemokama.

Baudžiauninkų uždarbį keičia užsiėny.

Berlyno ryt. sektorių „In-turist“ krautuvė rusai pardavinėja Kauno fabriko „Ramunė“ kakao. 100 gr. pokelis — 8 markės. Už 8 markes ryt. sektoriaus darbininkas dirba 6 val. 40 min. Toks pat kiekis kakao vak. sekretoriuose kainuo-

ja 64 pfenigus. Uždarbių dydis visur mažne tas pat. V. Ig. Vakariniui Berlyno sektoriai

„Rinkimai“ okupuotoj Lietuvoj.

Gruodžio 17 d. okupuotoj Lietuvoj „šimtas procentų“ gyventojų rinks „darbo žmonių vietines tarybas“. I Vilniaus srities „tarybą“ pirmiaisiais kandidatais išstatyti „darbo žmonės“: Stalin'as ir Malenkov'as.

rinkimų išvakarėse

Peršasi aštuonios politinės partijos ir gruodžio 3 dieną ren-

Nepriklausoma Lietuva
INDEPENDENT LITHUANIA

Redaktorius Jonas Kardelis
Redaguojama bendradarbiaujant Redakcinei Kolegijai.
3A Fourth Ave., Ville Lasalle, Montreal, P. Q., Canada
Telefonas: TR. 9735

Prenumerata metams: Yearly Subscription Rates
Kanadoje \$ 4.00 Canada \$ 4.00
Užsieny „ 4.50 Other Countries „ 4.50
Australijoje „ 5.00 Australia „ 5.00
Teksto eilutė 15 ct. Paieškosimų kaina „ 1.00
Adresų pakeitimas 25 ct. (smulkiais pašto ženklais)
Ilgalaikiai skelbimai, pagal susitarimą gauna nuolaidų.

Spaudos vaju pradedant.

Paprastai prieš naujus metus, gruodžio mėnesį, pradeda mas spaudos vaju. Nors prenumerata kinta visus metus, bet, laikydamiesi tradicijos, ir mes gruodžio mėnesį skelbiame spaudos platinimo vaju.

Šia proga kreipiamės į visus mielus skaitytojus, bendradarbius ir platintojus, tikėdamiesi iš visų malonaus atsiliepimo ir visų bendros tautos, nes vienybėje — galybė.

Drauge turime padaryti ir kai kurių pranešimų ir paaiškinimų.

Kaip buvome skelbę, ateinančioms metams turėjome duoti Antrąjį Kanados lietuvių kalendorių. Atvirai šnekanč, 1951 metų kalendorius jau surinktas ir paruoštas; ligi Naujųjų Metų mes jį būtume jau išsiuntinėję. Bet paskutiniu momentu klausimą persvarstėme ir nutarėme neleisti. Ir štai kodėl:

Pirmasis kalendorius buvo naujiena ir buvo aiškiai reikalingas. Dabar gi, kada ir „T. Žiburiai“, keldami prenumeratą kainą, taip gi nieko geresnio nesugalvojo, kaip duoti skaitytojams taipgi kalendorių, — manome, kad Kanadai dviejų kalendorių per daug. Todėl, GG Skaitytojų naudai, nutarėme vietoje kalendoriaus padidinti „Nepriklausomą Lietuvą“ ligi 10-ties puslapių. Kas savaitę duosime „NL“ dešimties puslapių.

Medžiaginė kalkuliacija yra tokia: Klendorius turėtų 5 lankus arba 80 puslapių. Tos medžiagos užteks tik 10-čiai „NL“ tų dviejų puslapių, kuriuos mes nutarėme GG Skaitytojams duoti. Taigi, faktinai vietoje vieno kalendoriaus, per metus mes dabar duosime 5 suviršum „kalendorius“, nes per metus išeis 51 „NL“ n-ris. Iš to aišku, kad „Nepriklausoma Lietuva“ 1951 metais bus žymiai padidinta.

Jau surinktoji 1951 metų kalendoriaus medžiaga, kuri yra labai svarbi, vertinga, bus GG Skaitytojams patiekta pilnu-

A + A
LIUDMILAI VALIULIENEI
mirus, didžiam sielvarte likusiems, jos vyrui
PRANUI VALIULIUI,
dukrai LIALEI ir sūnui JURGIUI, reiškiu nuoširdžią užuojautą.

B. Katilius,
L. T. U. D. įgaliotinis Kanadoje.

AUKOS TAUTOS FONDUI
Brangūs Tautiečiai!

Senas paprotys glūdi mums, būtent, šv. Kalėdoms artinantis pasiūsti ką nors brangaus savo artimiesiems. Kas šiuo momentu mums brangiausia, kiekvienas supranta, — atjausti vargstančius mūsų brolius ir seses.

Štai iš visos Kanados vietovių pradėjo plaukti Tautos Fondui gausios prieškalėdinės aukos, kurių rinkliava „Nepr. Liet.“ buvo paskelbta spalio, lapkričio ir gruodžio mėn.

Sault-Ste-Marie, Ont. miestie gyvenančiųjų lietuvių aukos Tautos Fondui: po \$ 5,—

— Ant. Sabas, Zigmars Rimša, Jurgis Skaržinskas, Vyt. Gavelis, Alf. Bajoras, Robertas Galinis, Vikt. Staškūnas, Aleksas Skardžius, Jonas Meškys, Jonas Dobilas, Henr. Matijošaitis, N. Gustikalis; po \$ 3,— Ant. Gustikalis, Ant. Liaukus, Povilas Gasperas, Eug. Pukinskas, St. Grigelaitis, po \$ 2,— Ad. Motiejūnas, Vladas Zekonis, Mykolas Činas, Jurgis Volovickas, Juozas Kvaščiauskas, Juozas Malskis; po \$ 1.—

Br. Fridrikas, O. Kriaučiūnaitė, Pr. Motuza, Kazakauskas, V. Karnėnas, Zig. Girdvainis, Marija Poškienė, Kazys Šimas. Viso \$ 95.— suaukotas pinigų prisiuntė p. R. Galinis. Antru kartu gauta iš ten pat: po \$ 3.— E. Katkevičius; po \$ 2.— A. Vengrys, V. Vengrys, V. Skaržinskas, po \$ 1.— J. Duoba, A. Vizbaras, V. Motūzė, M. Bukauskienė, M. Kengrys, viso 12 d. d.

Todėl iš tokios mažos apylinės viso gauta \$ 107.—

Vasario 16-tos dienos vaju St. Catharines gyvenančių lietuvių, aukavusių Tautos Fondui, sąrašas: po \$ 3.— V. Povilčius; po \$ 2.— A. Visockis, Meškauskas, A. Gverždys, A. Chainauskas, P. Kaziukonis, Gečauskas, Tėvai Pranciškoniai, J. Alonderis, V. Grabauskienė, A. Vyniautas; po \$ 1.— V. Platakis, M. Sorius, G. L. Drillis, M. Sauka, P. Polgrimas, K. Galdikas, V. Platakis, J. Stulgys, S. Paukštys, Pavarė de neišskaitoma, Benfikaitė, Antanaitytė, St. Savickas, A.

„Nepr. Lietuva“ nuo Naujųjų Metų padidinama

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA
mielus ir nuoširdžius bendradarbius ir skaitytojus maloniai prašo į 1951 metų vaju tulką. Tenelieka Kanadoje nė vieno lietuvių, kuris neskaitytų Nepriklausomos Lietuvos.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA
yra bendruomeninis visų Kanados lietuvių laikraštis, nežiūrint jų politinių, religinių ir kitokių nusistatymų, todėl ypač brangina visų lietuvių tulką, nes tik tai bendromis jėgomis galima atsiekti visiems rūpimų ir brangių tikslų.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA
tiki, kad visi sąmoningi lietuviai ją skaitys 1951 metais, ypač, kad „Nepriklausoma Lietuva“ nuo Naujųjų Metų padidinama.

NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS
kaina metams 4 dol., Australijoje 5 dol., kitur 4,50. Adresas: 3A — th Ave, Ville Lasalle, Montreal, P. Q.

Istorinių įvykių prisiminimai. Rašo J. Kardelis.

RUSIJA ŠEIMININKAUJA PAVERGTOJE LIETUVOJE
GUZEVIČIUS, MASKVOS ĮSAKYTAS, LIETUVOJE NAIKINA „LIAUDIES PRIEŠAI“.

Sovietinis pamišimas yra visur ižiūrėti „liaudies priešai“ ir visur juos naikinti, nors tie „liaudies priešai“ yra ne kas kitas kaip tie patys liaudies žmonės — darbininkai, ūkininkai ir kiti darbo žmonės. Faktiniai Lietuvoje žmoniai, kuriuos galima būtų vadinti kapi talistais, buvo visai mažai. Lietuva — ne Rusija, kuri turėjo daugybės fabrikantų, dvarininkų ir tt. Bet sovietinis režimas kitaip negalėtų laikytis, jeigu neturėtų „liaudies priešų“, kuriuos reikia persekioti, mardyti, kankinti ir tt. Lietuvoje rusai ėjo tuo pačiu keliu ir jieškojo „liaudies priešų“. Todėl ir trėmė Sibirą ne ką kitą.

Sukūrusius šeimos židinį
JUZYTĘ SUKYTĘ
ir
JONĄ VIZGIRDĄ
sveikina: St. Bielskienė, Adomas ir Aldona.

Į mūsų platintojus

Sekmingai baigiant šiuos metus, „Nepriklausomos Lietuvos“ Redakcija ir Administracija reiškia mūsų gerbiama spaudos mylėtojus stoti į „N. Platintojų eilę, tikėdamiesi, kad neliks nė vienos vietovės bei miesto dalies, kur nebūtų kas pasiūlo užsiprenumeruoti „Nepriklausomą Lietuvą“.

Štai mūsų Didieji Talkininkai, kurie pagal platinimo sąskaitas išsiriškavo sekamai:

Platintojai 1950 metais.	
Toronto Skautai	156½
Skaistys Ged. J.	156
Gudas Leonas	151½
Januška Petras	144½
KLT Sudbury sk.	105½
Dalius Stasys	102
Janusevičius Petras ..	91½
Noreika St.	78½
Kojelaitis Aleksas	75
Kupčiūnas Kazys	74½
Parojus Juozas	65
Jarašūnas Stasys	61½
Prielgauskas Klem.	57½
Indrelienė Ona	55
Gumbelevičius Ed.	52
Skaržinskas Jurgis	48
Smilgis Em.	47
Liubinskiš Bon.	44
Gudžiūnas Kaz.	35
Skirgaila Vl.	31
Pilkauskas Juozas ..	27½
Masionis Jonas	27½
Frenzelis Aug.	25
Bilevičienė O.	24
Kvietkauskas Pov.	20
Balnius Juozas	18
Aušrotas Vytautas ..	15
Aušrotas Br.	13½
Vencuskas Vacius	8

Red. ir Adm.

Alonderis, K. Bogužis, J. Satkevičius, Kazragis, Adolfas Setikas, Ignas Sajauka, Ant. Alonderis, A. Kuraitis. Viso \$ 44.—, pinigų prisiuntė K. L. B. St. Catharines skyr. išdinin kas p. A. Šetikas.

K. L. B. St. Catharines apyl. Komiteto iniciatyva, birželio mėn. 18 d. buvo suruoštas bendras pabaltiečių minėjimas, pagerbti mūsų brolių ir sesių, nukankintų ir išvežtų į Sibirą 1941 m. birželio mėn. 14 — 15 d. Meninę dalį, iš lietuvių pusės išpildė Buffalo gyv. solistai p. V. Žmuidzinas, P. E. Sakavičienė ir akompaniatorė p. A. Masiulionienė, kelionpinigius sumojo \$ 15.— prašė pervesti Tautos Fondui.

Hamiltono Ateitininkų kuopos XI. 4 d. surinko aukų per šokių vakarą. Aukavo po \$ 5.— J. Dubinskas; po \$ 2.— A. Matulionas, K. Matkevičius, p. Tėvelis, A. Špakauskaitė, K. Gudinskas; po \$ 1.— E. Olšauskas, A. Jankūnas, A. Jakavičkas, B. Aselskis, A. Repšys, pp. Astravai, V. Laniauskas, P. Pleinys, Regina, L. Mackevičius, p. Vyšniauskas, G. Ambrozėjus, Liškauskas, A. Vizgirda, F. Rimkus, K. Beržanskis, J. Sakalauskas,

SOV. RUSIJOS IR AŠIES VALSTYBIŲ SUTARTIES PROJEKTAS

Tas projektas buvo rastas Vokietijos ambasados Maskvoje slapty bylų archyve. Jis buvo rezultatas Schulenburg derybų su Molotovu 1940 m. lapkričio 26 d.

Sutartis, kurios antraštė — Sutarties tarp Trijų Pakto Valstybių — Vokietijos — Italijos ir Japonijos iš vienos pusės ir Sovietų Sąjungos iš kitos pusės, — yra iš 6 straipsnių ir dviejų slaptų protokolų, kurių vienu nustatomos kiekvienai susitariančiai valstybei įtakos sferos ir kitu numatomas sovietų karo laivams laisvas praplaukimas Dardanelų sąsiauriu.

Lapkričio 26 d. Schulenburgas praneša Reicho užs. reik. ministeriui, kad Molotovas pareiškė Sovietų vyriausybės pasiryžimą priimti Keturių valstybių pakto projektą su sąlyga, kad vokiečių kariuomenė būtų atitaukta iš Suomijos, kad Bulgarija pasirašytų su Sov. Rusija tarpusavės pagalbos sutartį, kad Sovietams būtų leistos Dardanelų sąsiauriuose bazės, kad Japonija atsisakytų savo koncesijų šiauriniame Sachaline. (b. d.)

O tarptautinėje arenoje Stalinas derasi su Hitleriu dėl grobimų.

Vajus „N. L.“ būstinei
„NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS“ NAMŲ STATYBOS VAJUS.

„N. Lietuvos“ redakcija ir spaustuvė būtinai turi iki lapkričio galo išsikelti iš dabartinio patalpų, ir kad darba galėtų būti plėsti, būtinai įsigyti savo patalpas, nors ir kuklias. Tuo tikslu KLCT ir Spaudos bendrovė „Nepriklausoma Lietuva“ statybos reikalams paskelbė 2—3.000 dolerių vaju. Džiugu, kad eilė tautiečių jau tuojau atsiliepė ir jau prisiuntė pirmuosius „NL“ bendrovės šerų-akcijų, statybos reikalams, pirkimus. Štai ir jų sąrašo tęsinys:

61. Pakštienė O., Verd. 10.—	62. P. K., Woodstock 10.—	63. Šarapnickas J., Timmins 10.—
P. P. K. rašo: „Kaipo nuolatiniams „NL“ skaitytojui būtų „sarmata“ neatsiliepti...“	P. J. Šarapnickas be ko kita pastebi: „Atjautimas yra tikras tada, kada prisideda darbu medžiagiškai vargui pašalinti. Aš atlikau savo eilinio lietuvių pareigą ir siunčiu statybos reikalams dešimt dolerių. Sėkmes darbe“.	Ačiū pirmiesiems už skubų atsiliepimą ir maloniai prašome atsiliepti ir visus malonius „NL“ skaitytojus.
58. Bakūnas Vl., Rolphoton 10.—	59. Šileikis J., Edm. 10.—	60. Ramonas I., N. B. 10.—
Sp. b-vė „NL“ ir KLCT.		

JUOKDARIAI...

Balsas iš kalėjimo... „Vilnis“ skelbia moterų balsą iš Graikijos, Atėnų kalėjimo.

Žinoma, balsas iš kalėjimo skamba liūdnei. Moterys prašo amnestijos.

Prie to prašymo negalima neprisidėti. Bet... Kodėl „Vilnis“ niekad nepasigelbia nė vieno balso iš sovietinių kalėjimų — Maskvos, Varšuvos, Bukaresto, Sofijos ir tt? Gal Sovietuose nėra kalėjimų, o, gal, kai jau sovietuose, tai ir kalėjimuose rojus?

Kiniečiai atsisako teisintis... Taip rašo „Liaudies Balsas“. Idomu, kuris gi gangsteris ir kur teisinio? Užpuolo, nužudė, apipylė. Tai yra gangsteriams natūralu. Bet teisintis? Gal „LB“ nurodys bent vieną gangsterį, kuris teisinio si?

Melas, kaip adata... „Pregresyvieji“ vis skundžiasi Amerikos vergija ir bailiškai giria Sov. Rusiją. Sutinkame, kad šios dvi valstybės nepalyginamos, nepalyginamos ir jų žmonių gyvenimas. Tik-tai vienas skirtumas: Rusija yra skurdžių komunizmo nuobogintų vergų kraštas, o Amerika, gal ne tiek demokra-

Pašalinti iš darbo. „LB“ sielojasi, kad Toronto iš „Geso kompanijos“ darbininkų unijos pašalinti keli progresyvos partijos nariai. Gal „LB“ korespondentai pasiteirau Montrealy, ar čia nėra pašalintų lietuvių iš darbo dėl tos „progresyvos partijos“ narių skundų? Mandrappkis.

Gal būt nebetolima ta ateitis, kada mums teks susidurti tiesioginiai su gana savotiška savąja kilmę gudiškuoju klau-simu. Mūsų spaudoje apie tai gana retokai parašoma. Nepri-klausomojo gyvenimo laikotar-py, mes tiesioginių santykių su gudais neturėjome iš viso, ne-minint pačią ankstybąją pra-džią. Šiuo kartu norėtusi pajū dinti gudų klausimą plačiau: gudų ne kaip mažumos Lietu-voje, bet kaip tautos, ir, gal būt, netolimoj ateity kaip vals-tybės, santykių su lietuviais klausimą. O kad šis klausimas jau dabar darosi aktualus, ne-paslapstis. Jis lygia greta turė-ti būti su Mažosios-Lietuvos, kaip vokiškojo imperializmo ir Vilniaus — lenkiškojo grobuo-niškumo klausimais.

Gilesnė istorinė praeitis.

Likimo buvo lemta lietu-viams ištisus penkis šimtme-čius kasdieną susidurti su gu-dais savo valstybės rytuose. Tai buvo artimiausias mūsų ry-tų kaimynas. Tame bendravi-me lietuvių rolė buvo vadovau-ti, globoti ir vairuoti jų anuo metinį valstybinį gyvenimą. Kas be ko, žinoma, kad gero-kai prieš tai ir peštasi, kariau-ta, kol pagaliau tas vyresniš-kumas įsigytas. Gudai, patekę Didžiųjų Lietuvos kunigaikš-čių valdžion, dėka išmintingos, dar iš Gedimino laikų nustaty-tos užimties kraštams valdy-ti politikos, buvo apsaugoti nuo kryžiuočių, totorių ar įvai-rių rusiškųjų, nuolat besipešan-čių, kunigaikščių užpuodinėji-mų. Išorės priešų atžvilgiu jie jautėsi savaip saugūs: palietus juos, buvo paliesta ir Lietuva. Viduje pas save jų turėta di-džiausių kultūrinių, religinių net politinių laisvių. Atskiros gudų kunigaikštijos gaudavo iš vyriausiojo valdovo — lietu-vio net savitų privilegijų.

Išidėmėtina, kad tautinės są-monės, kaip tokios, viduram-žiais valstybės nebūta; būta valstybinės sąmonės.

Tik stiprus valstybinis susi-pratimas, tas nematomas stip-rus ryšys glaudė ir jungė gu-dus su lietuviais. Lietuvos di-dieji Kunigaikščiai buvo ir gu-dų valdovai, kurie labiau negu kas kitas anais laikais galėjo apsaugoti ir gudiškuosius inte-resus.

Lietuvos unija su Lenkija privedusi tas abi valstybes net iki trečiojo jų išparceliavimo 1795 m. tarp Rusijos, Prūsijos ir Austrijos, atnešė drauge su lietuvių tauta ir gudų tautai juodąjį laikotarpį. Naujieji gudų tautos „globėjai“ nors ir patys buvo slavai, tačiau gu-dams valdyti turėjo visai kit-us metodus ir buvo nesulygi-nami su lietuviais — ne sla-vais.

Tad nenuostabu, kad vienas iš dabartinių — Paryžiuje esan-čios gudų egzilinės vyriausy-bės teigimas kad Gudija nuo 1795 metų neturinti savo vy-riausybės mūsų nestebina.

Nepriklausomos Lietuvos laikotarpis.

Didysis karas daugeliui tau-tų atnešė nepriklausomybę. Pa-baltės tautos: lietuviai, latviai, atėsi pasiskelbia nepriklauso-mais. Tą patį daro ir Gudija, tačiau jai nevyksta. Maskva, tik jau komunistų valdoma, no-ri ir vėl valdyti senuosius sa-vo vergus. Pabaltų komunis-tams nepavyksta, bet Gudiją jie „išvaduoja“ — uždeda jai raudonąją leteną. Teisėta Gu-dijos vyriausybė pasitraukia į užsienį, iš kur net iki šiol tebe-veda su savo krašto okupan-tais kovą. Todėl jau 1918 mt. ir vėl nutrūksta bepradeda už-simegsti Lietuvos su Gudija ry-šiai. 1920. X. 9. Lenkijos smur-tas prieš silpną dar tada Lietu-vą.

Pagrobiamas klastingai Vil-

MES IR GUDAI

RAŠO ALBINAS VILNIŠKIS

nus ir veik trečdalis Lietuvos. Dar storesnė siena atskiria Lie-tuvą nuo Gudijos.

Kad per nepriklausomojo gy-venimo laikotarpį mūsų netu-rėta jokių su gudais santykių, nenuostabu: Vilnius su treč-daliu Lietuvos buvo po nauju okupantu: lenkais. Lenkų gro-buoniškoji politika per tą lai-kotarpį pasistengė priugdyti prolenkiškai galvojančių gudų Vilniaus krašte. Nenuostabu ir tai: juk lenkai ir gudai — abi slavų tautos.

1939 metais.

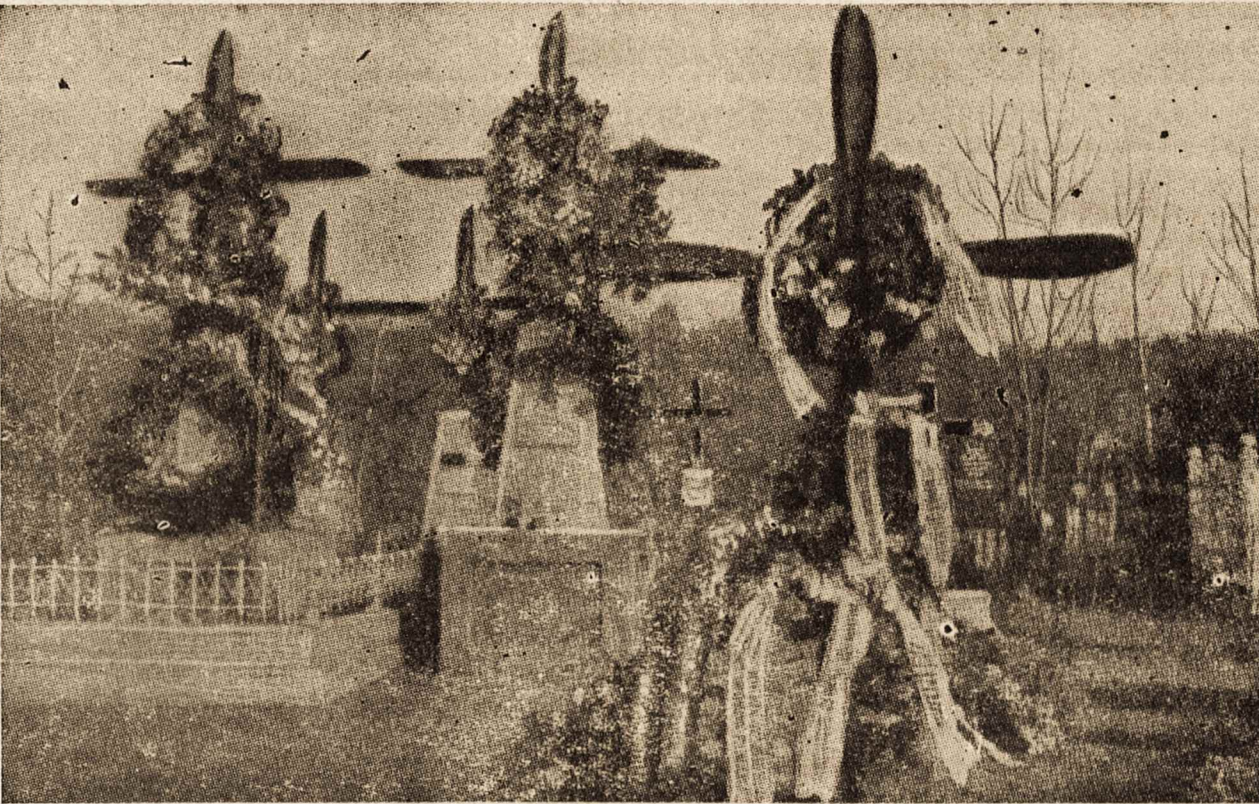
Pagaliau lietuviai sugrįžta į savo amžinąją sostinę Vilnių. Prieš tai ten trumpai sovietų

viešpatauta: 2 — 3 savaitių laikotarpyje spėta įbauginti to krašto gyventojai: ir lietuviai ir lenkai ir gudai.

Atsiradus Vilniuje ir Vil-niaus krašte tikriesiems šeim-i-ninkams lietuviams, pasijaučia kitaip ir gudiškoji mažuma: laisvi ir turi duonos. Tačiau gudų tauta savam kreste tebe-neša raudonąją jungą.

Gudiškoji mažuma, ypač prolenkiškai nusistačiusi, pra-džioje lietuvių atžvilgiu labai korektiška, santūri, vėliau, pa-pūtus visokiems vėjams, darosi įžuli, agresyvi. Prolenkiškųjų gudų vaidmenį daugiausiai vai-dino užsimaskavę lenkai.

Garbė kovotojams už Lietuvos laisvę!

Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės kovotojų lakūnų ir kitų karių kapai Kauno kapinėse.

Kiekvienais metais, kai tik-tai minime lapkričio 23 dieną, kiekvieną kartą mes nejučiomis prisimename Lietuvos nepri-klausomybės kūrimą ir tas sum-kias, bet drauge ir entuziazmo, kūrybos ir pasiryžimų pilnas dienas.

Kiekvienam Lietuvos žmo-gui, kiekvienam jos savanoriui-kūrėjui, kiekvienam kariui ir civiliui tada švietė, tarsi žvaigždė kelrodė, ateitis, kuri viliojo savarankiško gyvenimo kūri-mo patrauklumą, kiekvieno iš-vaizduojamomis gražiausiomis viltimis, o visų pirma laisvę ir numetimu svetimo jungo, kuris tautą slėgė ilgus laikus, lyg naktis be aušros, be pragiedru-lių...

Mūsų savanoriai-kūrėjai ne-klausė kokią atpildą duos jiems Tėvynė už jų didžiausią—svei-katos ir gyvybės auką. Yietu-vois kariai, kurių nemažą būrį turime ir Kanadoje, anot poeto žodžių,ėjo tikrai sėmėgėlėmis tedėvimi, nes ilgus metus oku-

pavusi Lietuvą Rusija be skur-do ir vargo okupuotam kraštui nieko daugiau nedavė ir nepa-liko. Bet po sėmėgėlės plakė karšta patriotinė širdis, kuri nežinojo jokių reikalavimų.

Ir buvo laimėtas didelis žy-gis, milžiniškas laimėjimas, ku-rio tauta niekuomet neužmirš. Visa tauta vieningu pasiry-žimu, petys į petį, ranka į ran-ką, kaip anuomet skelbė Lie-tuvos vyriausybės atsišauki-mas, stoji į kovą už laisvę, už nepriklausomybę už savarankišką gyvenimą, už savaimingą, lietuvišką kultūrą ir gražią ateitį.

Ir kilo naujas gyvenimas, ir kūrėsi ateitis. Sparčiai nyko skurdas ir kilo Lietuva. Kad ir sunkiose sąlygose, kad ir nu-alinta okupanto, kad ir nu-skriausta imperialistinio karo, kad ir žaminama kaimyno, kad ir spaudžiama stipresnė.

Tautos genijus vedė ją pir-myn. Ir persitvarkė visa Lie-tuva naujai. Lietuvis, pajutęs

lygias su kitomis tautomis tei-ses, įgavo drąsos ir ryžto kurti naują savaimingą gyvenimą — gražesnį ir tobulesnį.

Savanoris — kūrėjas, karys aukavo Tėvynei visa, ką jis tu-rėjo brangiausia — gyvybę.

Štai kodėl mes minime lap-kričio 23 dieną.

Dabar mes tą dieną minime dar ir todėl, kad savanorių — kūrėjų šiandien pavergtoj Tėvy-nė pakeitė dar didesnio pasi-aukojimo ir ryžto laisvės Kovo-tojas — Partizanas. Jis ne-palyginamose sąlygose aukojosi už tautos ir Tėvynės laisvę su dar žiauresniu ir baisniu okupantu.

Turint visą tai prieš akis, argi neturime mes susirūpinti, kad ir mes visi bent galimą ir pajėgią pareigą atliktume Tėvynės atžvilgiu? Lenkdami galvas prieš Kritusius už Tėvy-nės laisvę ir dabar Kovojan-čius, įsipareigojime visi, kaip vienas, išlaikyti garbę prieš Tautą ir Tėvynę.

Tačiau neilgai tesidžiaugėm Vilniū. Štai Sovietai grąži-na mums Vilnių, o pasiėmę vi-są Lietuvą su savo komunisti-nėm „laisvėm“ uždeda ir ant Lietuvos raudonąją leteną.

Tuoju visos mažumos pake-lia galvas, kas pagal sovietiską jį korpaliu visada leistina ir net būtina, stengiasi kiekvie-nam žingsny kenkti tikrie-siems šeiminkams — lietu-viams. Pagaliau trumpas lais-vės bliztelėjimas Lietuvai ir vėl nauja naciškoji okupacija.

Iki naciškos okupacijos taip mums ir neteko išryškinti san-tykių su gudais. Okupacijai už-sitęsęs ilgiau, pradeda ryškėti ir santykiai. Gudiškieji apeti-tai Lietuvos atžvilgiu ima aug-ti. Nacių sąmoningai vedama palanki politika tam padeda.

Naciai leidžia susidaryti Tautinei Gudų Tarybai, išrink-tai 1944 mt. Minsko konferen-cijoj.

Nors gudai patys nežmoniškai naciškųjų okupantų yra naikinami, tačiau lietuvių atž-vilgiu didelių simpatijų nero-do...

Tuo laikotarpiu ir pradeda labiau reikštis gudų gobšu-mas. Emus nesisiekti vokie-čiams rytuose, pradjo rastis vis daugiau gudų partizanų sa-vo krašte. Jiems blykstelėjo vilties kibirkštėlė tapti nepri-klausomais. Jų šūkis buvo: „Nereikia nei Hitlerio nei Sta-lino mums“.

Frontui artėjant ir nebesant kitos išeities jie automatiškai aplinkybių verčiami darosi Sta-lino partizanais, tuo išperka lai-kinai savąją kaltę prieš atgal-sugrįžtančius komunistus.

Susikūrus Gudų Tautinei Tarybai, jos nariai tuo metu lankosi ir Vilniuje ir bando už-megsti ryšius ir su lietuviais, tačiau iš abiejų pusių yra dide-lis atsargumas ir dėl tuometi-nių specifinių okupacinių sąly-gų — nepasitikėjimas.

Gudų Tautinė Taryba savo leidžiamam Minske laikrašty nuolat talpina vaizdus iš Vil-niaus su užrašu: Gražioji Gu-dija. Vilija ties Vilniū ir pan.

Tuo metu parengiami Gudi-joji mokykloms gudų kalba ir vadovėliai, ypač istorijos, ku-riuose Vilnius laikomas tikrą-ją Gudijos sostine. Imama sa-vo raštuose spausdinti mūsų Vytį, kaip savąjį valstybinį ženklą.

Vokiečiai taip jautrūs įvai-riems išoriniams valstybišku-mo ženkams, žiūri į tai pro pirštus ir šypsosi. Jie gerai žino, kad už tai jie šimteriopai daugiau išspaus iš gudų tau-tos medžiaginių gėrybių, kas okupantui tuo metu buvo la-bai svarbu.

Pagaliau ateina galas ir na-cių okupacijai. Gudų Tautinės Tarybos nariai pasitraukia į Vokietiją, kur sulaukia Vokie-tijos kapituliacijos ir kur pra-deda veikti kaip Gudų tautą at-stovaujantis organas.

Kas šiuo metu godus atstovauja?

Už Gudijos sienų yra du central. Pirmasis centras pry-šaky su Abramčuku išveda sa-vo kilmę iš 1918 metų; antra-sis — Gudų Tautinė Taryba— iš 1944 metų, kurios prysaky — Astrousky. Tie centrai tar-pusavy bendros kalbos nesu-randa. Pirmieji Kanadoje — Toronte, leidžia net mėnesinį laikraštį „Belaruski Emi-grant“. Pirmieji Vilniaus klau-simu labai agresyviūs, antrieji, matė ir stebėjė tikrąją padėtį vietoje, šiek tiek nuolaidesni.

Be abejo pačioj Gudijojej te-beveikia ir partizanai, kurie tu-ri taip pat ir vadovybę. Jie yra tikrieji kovotojai už savojo krašto nepriklausomybę, ta-čiau jų šiandieninės pažiūros Lietuvos atžvilgiu nežinomos. Tačiau žinant, kad ir mūsų par-tizanai yra padėję net gudų partizanams susiorganizuoti ir kovoti prieš bendrą priešą — komunizmą, reikia manyti juos blaiviau ir išmintingiau galvo-jant ne tik dėl savo krašto atei-ties, bet ir dėl būtinų santy-kių su mumis.

Ko gudai nori iš Lietuvos?

Savo laiku, dar Vokietijojej būnant, jie skelbė norį atsta-tyti Gudiją, kuri apimtų ne tik Vilnių, Kauną, Gardiną, bet ir Karaliaučį.

Jų argumentas: istorinė Lie-tuva tai buvusį jų valstybę, o Didieji Lietuvos Kunigaikščiai visi buvę gudai... Čia gi Ka-nadoje spausdinamas gudų laikraštis pareiškė, kad Didžio-ji Lietuvos Kunigaikštija buvo si gudų valstybė su sostine Vil-nium ir kad atgimusios Lietu-vos didžiausias istorinis nusikal-timas esąs pasisavinimas šios valstybės. Argumentai: tuš-čios seniai jų kartojamos fra-zės... irgi tik žodžiai...

Taip jiems bejejskant argu-mentų savo naiviems pasisaky-mams pagrįsti, kai kurie gudų veikėjai net remiasi Želigovs-kio patiekta „istorine medžia-ga“ paskelbta pateisinti savo klastingam žygiui — Vilniaus pagrobimui.

Joje jis, pasidaręs „istoriku“ surado, kad Lietuvą praeity su-dariusios tik lenkų ir gudų tau-tos, o pokarinę Lietuvą yra ne kas kita, tik žemaičiai. Žemai-čiai gi neturėję Vilniaus, tad jis ir atėmęs jį iš Lietuvos.

Tuo tarpu Vytautoj istorinis dokumentas (Codex epist. Vi-toldi 466—9) jam ir panašiems matyt nežinomas, kuriame aiš-kiai parašyta, kad Žemaitija ir Lietuva yra viena ir ta pati šalis.

Arba savo tautiečio Miecho-viečio iš 16 šimt. pirmos pu-sės veikalas „De Sarmatia Ev-ropea“ II kn. III sk. p. kuria-me galėtų rasti lietuvių kalbos su jos atšakomis apibūdinimą, pažymint ir gyvenamąsias vie-tas.

Mūsų gyvenama tokiuo lai-kotarpiu, kada totalistiniai re-žimai įrodė, kad istoriją gali-(Nukelta į 7 puslapį)

Indėnų rezervate

Didžiųjų miestų žmonės daž nai esti patys nelaimingiausi. Dažnas jų žino tikrai savo gat-vę visą gyvenimą joje išgyve-na niekur neišsikeldamas, ne-aplankydamas net kitų to mies-to gatvių.

Tur būt ne vienam ir mont-realiečiui gresia toks likimas. Štai jau dveji metai gyvenimo Montrealy, o miestas težino-mas tiksliai apgraihomis. Ir ke-liais atvejais teko patirti, kad tautietis tautiečio ne tiksliai ne-pažįsta, bet nei nežino, nėra nė karto matęs, nors Montrealy abu išgyvenę per 20 metų. Kas žino didmiesčių gyvenimo sąly-gas, tas dėl to nesistebi.

Todėl kai vieną gražią — šviesią ir saulėtą — rudens die-ną pp. P. ir J. Bakanavičiai pa-siūlė savo karu pavažinėti ir parodyti Montrealio apylinkes, teko labai nudžiugti. Pp. Ba-kanavičiai labai pataikė.

Kaip anuomet, Lietuvoj ma-žas būdamas, vis keliaudavau: — Mama, o kas ten, už miš-ko? O ten nieko nebuvo maty-

ti, — tik mėlynas dangus. Taip ir dabar knietė, kas gi ten, už plačiausios Šv. Lauryno upės? O p. Bakanavičius sako: — Apvažiuosime aplink šit-tas platybes.

Kas begali būti geriau, o ypač kad p. Bakanavičienė dar pajavairino:

— Užsukime ir indėnų rez-ervatan...

Mes startavome Beatty 689 ir pasileidome palaurniais pietvakarių kryptimi.

Grazios Šv. Lauryno upės platybės! Anapus įžiūri tik di-desnių namų siluetus, užmatai fabrikų kaminus ir toli, toli stūkstančias kalnų viršūnes. O upės platybėje — begalės slenkščių, mažesnių ir dides-nių krioklių, kyšančių akme-nų. Upė šnara, putoja ir užia. Amžinai. Ir senka. Praeis dar tūkstančiai metų ir ji visai nu-seks. Liks tiktai siaura, gili vaga. Ir kai mūsų ir kaulai bus jau sudūlėję, užmiršti ir mūsų laikai su jų smulkiais, reikšmės nustojusiomis kovo-mis, Montrealis prasiplės į nu-sekusios upės slėnį... Bet da-

bar mes riedėjome plačiosios upės pagrantėmis.

Tiltu ties Lašyne pervažia-vome anapus upės ir atsidūrė-me indėnų rezervate — Caugh-nawagoje. Netrukus pastebė-jom savaimingais papuošimais išpuošą sritį su medžių rastų sukratau bokštų, ypatingais stulpais, kuriuose sukratos vienos ant kitų žmonių galvos, savaip pavaizduotos. Kieme ant retežio aplink stulpą eina juodasis lėkys. Viskas savotiška — laukiniška ir primityvu.

Užeiname teatran, Tai savo tiškas indėnų muziejus. Asla be grindų. Kai šokėjai šoka skalpų šoki, asla dulkia ir sau-lėje sukasi kamuoliai dulkių. Vidury ruimo, kuris primena senoviską lietuvišką klojimą, stovi židiniai. Aplink tuos ži-dinius, darydami aštuoniukės, šoka šokėjai. Jie pasipuošę bū-dingomis ilgų plunksnų girlian-domis. Dėvi jie indėnų išdir-bystės plonus odinius apdarus. Tai gražūs, lengvi, rudos spal-vos odos drabužiai, kurių prika-binėta ir šiam teatre — muzi-juje, pasieniais, ant stulpų.

Kai įėjome į teatrą, vaidini-mas jau buvo įpusėjęs ir ir jis tęsėsi dar apie pusvalandį. Ga-lė šio teatro stovėjo grupė žmo-nių — vyrų ir moterų, kurių vieni turėjo tautinius muzikos

instrumentus — savotiškus barškintuvus — indus pripil-tus, tur būt, akmenukų, ku-riuos kratant gaunamas čiužan-tis garsas. Su tokiais čiužan-čiais instrumentais, po vieną kiekvienoje rankoje, arba vie-ną paimant pamainomis tai į viena, tai į kitą ranką, ir šokė-jai šoko šokius. O gale teatro stovėję muzikantai mušė būg-nus ir pūtė vamzdelius. Protar-piais jie dainavo. Ir taip daina kartojosi su šoku. Vieną šoki-keitė kitas šokis. Vienus šo-kius šoko vyrai, kitus moterys, bet jie mažai kuo skyrėsi vie-nas nuo kito. Šokiai buvo tik-tai solo. Jie skyrėsi daugiau iš raiška, temperamentu. Vienas

šokė, tur būt, senovinis, buvo ypač įspūdingas. Šoko jį jau-nas indėnas su peiliu. Taip ir rodėsi, kad vietoje židinio, ap-link kurį jis šoko, jis vaizduoja nudėtą priešą, su nuimtu skal-pu. Įspūdis buvo šiurpus.

Baigiant vaidinimą, prane-šėja paaiškino, kad indėnai Amerikoje yra pralaimėję mū-šius su ateiviais. Ir jie jau su-sitaiko su nepalankiu savo li-kimu. Todėl jie patys paprašė, kad jiems būtų duota rami vie-ta, kur jie galėtų būti visai namie. Kanados valdžia jiems da-vė šią Caughnawagos sritį, kur jie yra patys visko šeimini-

kai. Ir užbaigai visi artistai pa-dainavo liūdną pralaimėjimo dainą... Šio teatro aplinkoje tai darė įspūdį.

Nuo lubų grabėstų į svečius žiūrėjo į indėniškos, iš odos pa-darytos valtys, panašios į bai-daros, ragotos briedžių galvos; sienose kabėjo visoki indėnų apyvokos reikmens.

Tautosakininkui šis teatras įdomus. Jis reikia plačiau pa-studijuoti. Jo eksponatai rei-čia geriau ištirti, daugiau ap-žiūrėti. Jų ten didelė daugybė. Ne veltui teatrą lanko gau-sūs turistai. Čia ateina Montre-alio informacijos autobusai.

Teatro kiemas pilnas indė-niškų „karabelniukų“, kurie pardavinėja indėniškus ir kito-kius suvenyrus.

Kalbant apie indėnų rezerva-tą — Caughnawaga, reikia pa-sakyti, kad indėnai čia turi ne-tiksliai tautinę vietą, kurioje jie šeiminkauja, bet ir privilegi-jų — mokesčių mokėjimo ir ki-tais atžvilgiais. Deja, indėnų kultūra žema. Rezervato vaiz-das prastas: visur daug netvar-kos, nesvaros; daugelis namų aplūžę, aptriušę. Viskas pri-mityvu ir biedna. Daug primi-tyviau, gal kelių šimtmėčių at-silikimo distancija, nuo carinės rusijos laikų kaimo.

Kai vykome iš Caughnawa-

ga pakeliui šnekėjome apie praeitį ir dairėmės po apylin-kės. P. J. Bakanavičius vairavo aplink Šv. Lauryno upės plo-tus. Tai nemaža kelionė atė-musi visą pavakari. Pirmą-kart teko važiuoti didžiuoju Montrealio tiltu, kurio pasta-tymas atsiėjęs apie 13 mil. do-lerių. Tai tikrai milžiniškas til-tas, peržengęs per salą ir da-rąs kelius posūkius.

O kai finišavome, miestas jau žibėjo elektromis. St. Catharine gatvė jau sunku bu-vo važiuoti. Ties kanalu teko ilgai laukti kol praeis laivai.

Ir galvojos, kad Montrealis didžiulis miestas, užimęs visą didžiulę salą — apie 30 my-lų ilgio ir nuo 10 ligi 15 mylių pločio, dabar jau turįs apie 2 milijonus gyventojų moderni-zavimo labai reikalingas. Ne nnuostabu, kad dabar jau susi-kūrė net nauja partija, kuri rei-kalauja Montrealį būtinai moder-nizuoti, nes jis gali netekti pirmenybės, kurią ligi šiol turi visoje Kanadoje.

Pp. Bakanavičiams, kurie vi-suomet tautiečiams padeda, nuoširdžiai dalyvauja visuome-niniame darbe, reikia pasakyti nuoširdų ačiū, kad ir šiuo atve-ju padėjo apžiūrėti ir susipažin-ti su dideliu Montrealio miesto ir apylinkių gabalu. K.

Dar literatūrinėmis temomis

RAŠO NEVĖŽIO JUOZAS

Džiugu sveikinti p. Nagį, kad drįso išeiti į forumą literatūrinėmis temomis.

P. Nagys sielojasi, kad visą periodinę spaudą visuose pasaulio kontinentuose užplūdo, nelyginant skėriai, nauji rašytojai ir poetai... Jei jojo žodžiuose nematyti asarų, kaip anų moterų ant Sinaus kalno prie Nukryžiuotojo, tai širdy jaučiama didelė pagieža ir, rodos, beliko tik salomėjiškai su sukuti: „Sudeginkit juos ant laužo ir pelenus jų paleiskite keturiais vėjais... Atrodo, kad esant išblaškytiems ir ištremtiems, tu „dvasios“ žodžių ne-reikėtų.

Kad tikrieji rašytojai, kitaip sakant, senieji, nedalyvauja pe-ridikijoje; kad nenori „pakęsti produnktingųjų“, atseit tų naujųjų, kurie „gema tuzinais“, kažkaip neįtikinančiai skamba.

Priežasties įšėkio kitur. Jie nedalyvauja dėl to, kad nauji kontinentai ir sąlygos vietoje knygos ir lyros įteikė kastuvą, kirvi, pjūklą ir rūpestį kovoti už būvį.

Jų amžius gal reiklaauja didesnio poilsio, o „auksas ir pelenuose žiba“.

Naujoji, galbūt, mėgėjų literatūros karta, pilna dar jaunatvės ryžto ir daugumoje atpa-laiduota nuo šeimos rūpesčių, veržiasi, lyg tas upelis, kol pa-sieks didžiulius vandenis.

Jūs, p. Nagy, kaip senas rašytojas, nesisielokite, kad tie naujieji, nors ir netobuli, lyg Biliūno laimės žiburio siekėjai, nori vyti ir pasiekti senosius...

Prašykim Dievo su visa lie-tuvių tauta, kad dar milijonai gimtų naujųjų ir išeitų keli p. Nagiai, ar keliolika panašių į jį... Literatūrinės atžalos tu-ri plėstis, augti, lyg tos iškir-to miško atžalos... jos turėtų būti auginamos ir net globoja-mos!..

Jūs, senieji šulai, atleiskite, kad jaunieji Jums pasiūlys bū-ti tėvais prie kūdikų. Bet bū-dami tėvais, kurie vaikus su-draudžia, kartais ausį nusuka ir net žabuliu sušeria, jei rei-kia, bet drauge būkite ir moti-nomis, kurios prieina prie ver-kiančiųjų, suramina, paguodžia ir asaras nušluosto...

Naujieji rašytojai negimsta iš karto: laikas juos išaugina.

Teigimas, kad redaktorai nesugeba atrinkti talneto nuo „išsienėjusio grafomano“ ir

kad dėl to reikia įvesti naujie-siems „švaros savaites“, kaž-kaip paradoksiškai skamba, ypač, kad daugelio redaktorių, jau ir galvos praplikusios nuo tų koštuvų ir „švaros savai-čių“...

A. Mickevičius rašė: „siek ten, kur vyzdys nepasiekia, laužk tai, ko protas nepajė-gia“. Atrodo, neprasminga jaunųjų taip slėgti ir smurdin-ti, kaip kad linus linamarkoje, Jonas Nevardauskas pa-aukojęs daug nemigo naktų ir atidavęs visą poilsį po fizinio darbo, kūrybai ir idėjęs pasku-tinius uždrėbtus centus išleidi-mui — tikrai nenusikalto.

Senųjų rašytojų pozicijų nieks neokupavo ir neokupavo, nes žinomas yra visiems posa-kis: „Quod licet Jovi, non li-cet bovi“.

Jei kartais ir karštesni posa-kiai išslysta iš tų „nesubrendu sių“, tai dar labiau paryškina jų jaunumą, blaškymąsi bei for-mavimąsi.

Kad liaupsinimo kritikose pasitaiko, tai tiesa. Objekti-vumui ir meninei tiesai tai nė-ra gerai. Bet sutvirtinti, ypač jauną kūrėją, gal, ir reikalinga. Juk pasauly yra daug, daug vaidybos, o dekoracijas mes visi mėgstam...

Tad jeigu ant tik besisklei-džiančių žiedelių iškrinta snie-gas, argi nepakenkia žydin-tiems sodams?!

Nepjaukime javų, kol dar pjūtis neatėjo ir nedarykim operacijos, jei galima apsieiti be jos!

KALĖDINIAI LEIDINIAI

Lietuviai dailininkai Kalėdų ir Naujųjų Metų proga yra nu-piešę sveikinimų, atviručių ir tt: Kanadoje dail. T. Valius, Toronto (241 Crawford St.), dail. P. Osmolskis Amerikoje (išleido Gabija: 340 Union Ave, Brooklyn, 11, N. Y.), Br. Daunora Anglijoje (38, Melvil-le Rd., Coventry).

FILHARMONIJOS CHORAS

Kavecko ir Kriaunevičiaus vedamas Lietuvos Filharmonijos choras davė 20 koncertų Bielorusijoje — Minske, Bob-ruske, Breste, Molodečnoje ir dainavo lietuviškai, rusiškai, baltgimniskais dainas. Po šių, mėnesį trukusių gastrolių, cho-ras vyks į Ukrainą — Ki-jevą, Charkovą ir tt.

— JAV paskyrė 15 milijardų dol. mokyklų statybai.

Birutė Pūkelevičiūtė

APIE NUSKANDINTĄ VARDĄ.

Yra toks ežeras — gilus, gilus ir žalias — — —
Iš ten išskyla mėnuo vakarais.
Yra toks kelias — baltas, baltas kelias.
Tai juo nueit, nueit ir nepareit.

Tai aš nueisiu ten — pas ežerą, pas žalią
Ir lauksiu, kol užstos naktis gili.
Tada įmiesiu Vardą — — — nedalužę — dalią
Pačian žalian dugnan — baltan, baltan smėlin.

Ir nuliūliuos, nuteliuos nuo kranto ligi kranto
To ežero žali, užburti vandenai:
— Vai, nenumano niekas, niekas nesupranta,
Ką tu šianakt pati, pati nuskandinai...

O aš stovėsiu ten — pas ežerą, pas žalią.
Nulūžę žvaigždės asarom žėrės —
Ir bus naktis, ir bus tyla, ir gaila bus begalo,
Kad Vardas nuskandintas miega ežere.

Tai pasiliksiu ten — pas ežerą, pas žalią — — —
Raudonas mėnuo žole nusiris.
Yra toks kelias — baltas, baltas kelias,
Bet man juo nepareit, man niekad nesugrįžt.

Mokslo naujienos

ZMONIJOS ATEITIES PROBLEMA

Amerikos mokslininkas J. H. Harper studijavo žmonijos ateities problemas ryšium su žmonijos praeigiu, kuris, re-miantis statistikos duomeni-mis, labai sparčiai auga.

J. H. Harper įrodinėja, kad prieš 6.000 metų visoje Žemėje buvo tiksliai apie 100 milijonų žmonių. Jau prieš Kristui gim-siant jų buvo 100 milijonų, 19-me šimtmečiuje buvo jau 1 mi-liardas, o šimtą metų vėliau — jau 2 milijardai. Dabar jei kas-dien visoje Žemėje priauga 60.000 naujų piliečių, t. y. — per metus 22 milijonai. Kylant žmonijos kultūrai ir civilizaci-jai, mirtingumas mažėja, žmo-gaus amžius ilgėja ir todėl sparčiai didėja žmonijos prie-auglis. Taip 17-me šimtmečiuje priauglis siekė 0,3%, 18-me šimtmečiuje jau 0,5, 19-ta-me šimtmečiuje jau 0,5%, 19ta 10%. Tokiu būdu po šimto me-tų Žemėje bus jau 3 milijardai žmonių.

Klausimas, kaip jie ir iš ko gyvens? Žemės turtai ir jos pa-jėgumas maždaug yra žinomi. Jie riboti. O yra žinoma, kad alkani žmonės yra visokių ne-ramumų šaltinis.

Mokslininkas prieina išvadų, kad ateityje žmonių priauglis neišvengiamai teks kontroliuo-ti neišvengiamai — artritui vaistus, ti ir kad tas nebūs įmanoma da-kurie prieš tai buvo ilgokai ban-ryti atskiroms valstybėms, bet tik-tai visos žmonijos mastu.

IŠRADIMAI PANAUDOTI LIGNITĄ

Iškasamosios iš po žemių anglys yr akelių rūšių. Viena jų, vėlesnės formacijos, yra ru-dos spalvos, minkšta ir turi ga-na daug vandens, bet daug vy-resnės negu dūpės. Rudąją anglį amerikiečiai vadina ligni-tu, kurio turi apie trilioną to-nų. Tai didžiulis energijos šal-tinis. Kadangi kurenti rudo-sios anglys nėra tokios geros (nekaitrios), tai jas sumanyta perdirbti: jas perleidžia per džiovyklas, supresuoja ir pada-ro briketus, kurie labai geri kurenti. Amerikos gi Bureau of Mines rado būdą iš lignito gaminti degamąsias dujas, ku-rias galima ne tik naudoti kaip degamąjį gazą, bet ir su-spaudus iš jo pagaminti benzi-no, gazolino, alkoholio, tepalų, dažų ir tt.

NAUJI VAISTAI NUO ARTRITO

Reumatizmas ligi šiol dar nė-ra galutinai ištirta liga ir jos gydymas daugeliu atvejų yra labai sunkus, dažnai — visai neįmanomas. Reumatizmas pa-sireiškia daugeliu formų, ku-rių viena sunkiausių yra sąna-rių užsidegimas, vadinamas reumatinio artritu.

Amerikos „Armour“ labora-torija dabar paleido į rinką naujus nuo reumatinio sąnarių užsidegimo — artrito vaistus, kurie prieš tai buvo ilgokai ban-ryti atskiroms valstybėms, bet domi. Jie vadinami „ACTH“. Teigiama, kad jie gerai gydo

baraką užtvirta tvora. Būda-ris, Gaus, būdavo, maistą, tai-vo, įsikibsim į spygliuotus vie-las ir bėgs į kampą, kur valgyda-las ir šildomės. Net pavydu dar-ės, kai padange plaukdavo laisvi debesėliai, o mes neturė-jom vietos saulės atokaitoj pa-sėdėti.

Be barakų supančių spyg-liuotų tvorų, rusai įvykdė ir ki-tus „progresyvinius“ kraštų naujoviškumus. Stovykla ap-ėmė apie 80 ha plotą. Kas dešimtį — dvyliką barakų juosė atskira tvora. Trečioji ir ket-virtoji tvora vienisiai tęsėsi aplink visą kacetą ir buvo 2 m aukščio. Šios abi tvoros su-jungtos su elektros srove. Tarp ketvirtosios ir penktosios tvoros tysojo lankais rangyta viela, taip vadinami ispaniški raiteliai. Penktoji tvora 3 m aukščio, lentinė. Už penkto-sios tvoros kas 400 m dešimties metrų aukštumo sargyboms bokštai. Bokštuose sargybas-ėjo vien tik mongolai. Prie ket-virtosios tvoros kas 5 m. 100 vatų elektros lemputė, bet iš šių — ketvirtoji kur kas stip-resnė. Prie tos pačios tvoros kas 50 m ant atskirų aukštų stulpų stiprūs prožektoriai. Kai naktimis atgabendavo nau-jų kalinių transportu, tai tvir-tindavo, kad Buchenvaldas sa-vo naktinėmis iluminacijomis galių pralenkti ir Maskvoj re-voliucijos proga ruošiamas ili-minacijas.

Ai tos menkių galvos...

1947 metų vasarą pietums iš-davė menkių galvų. Tikros va-šės. Kiekvienam atiteko po 36 gramus. Dantimis sumalėm į miltus paskutinė asaka. Vė-liau pavaišino ir trisdėsimia gramų silkių. Taip maitinant žmonės pavirto panašiais į žvė-

KULTŪRINĖ KRONIKA

LIETUVIŲ ORKESTRAS AIDAI SKIRIA LITERATŪROS PREMIJĄ

Hamiltonan nesenai atvyko muzikas Stasys Jokūbaitis, ku-ris tremties metus praleido Da-nijoje ir ten buvo suorganiza-vęs meno kolektyvą. Dabar Ha-miltone jis suorganizavo lietu-višką orkestrą, kuris Kalėdų pirmą dieną (Dainavos salėje, Bay St. 469), žada viešai pasi-rodyti. Tai bus savotiškos vie-tos orkestro krikštynos, kurių metu bus renkamas orkestrui atitinkamas vardas. Orkestran yra pakviestas pasižymėjęs mu-zikas instrumentalistas Alfon-sas Prielgauskas, kuris šiuo metu gyvena Toronte, bet ten nėra jokio lietuviško orkestro ir minėtas muzikas šeštadie-niais griežia lenkų orkestre.

Pastaruoju laiku orkestras sparčiai repetuoja. Repertu-aras bus veik išimtinai lietuviš-kas. Sėkmės naujam kultūros židiniui!

SĖKMINGAS A. STEPHENS MERGAIČIŲ CHORO KONCERTAS.

Spalių 28 d. dainiečių ruoš-tas metinis koncertas su A. Stephen's mergaičių choru, įvykusių Eaton's auditorijoje, atnešė sėkmingus ir malonius rezultatus. Tiek choru, tiek choro solistėmis publika liko sužavėta. Kūriniai buvo rū-pestingai paruošti ir gražiai at-likti. Publikai šiltai ir nuošir-džiai įvertinant viešniais daini-ninkes, joms teko gerokai pra-tęsti programą, kartojant kai-kurias dainas arba pildant nau-jaš, virš programos.

Gražūs ir malonūs publikos įvertinimai choro, solisčių ir pa-čios dirigentės p. A. Stepona-vičienės, yra pilnai užpelnęti.

Moterų grupė „Daina“, kul-tūringu koncertu atžymėjo sa-vo devynerių metų sukaktį ir į grupės išdą įnešė veik puster-cio šimto dolerių pelno, kurie bus sunaudoti šelpiti tremtinius — ligonius.

„ANYKŠČIŲ ŠILELIS“ RUSIŠKAI

Rusų poetas Tichonovas iš-vertė Baranauko „Anykščių šilėlį“ į rusų kalbą ir Lietuvos sovietinė leidykla jį išleido.

Idomu, kodėl to vertimo ne-išleido rusų leidyklos? Juk lie-tuviams rusų kalba ledinys ne-reikalingas.

— Muz. A. Kučiūnas pasisa-kė už lietuviškos operos staty-mą Amerikoje.

Mėnesinis kultūros žurnalas „Aidai“, leidžiamas TT. Pran-ciškonių, pamečiui skirs po vie-ną \$ 500.00 premiją už premi-jos komisijos geriausiu pripa-žintą grožinės literatūros ir mokslo veikalą. Šiuo skelbia-mos jos taisyklės pirmiesiems metams:

1. 1951 metais pirmą kartą premija bus skiriama už grožinę literatūrą: poeziją, noveles, apysakas, romaną ar dramą.

2. Už premijos komisijos ge-riausiu pripažintą veikalą ski-riama premija nebus skaldoma tarp atskirų autorių.

3. Premijos komisija ver-tins 1950—1951 m. pasirodžiu-sius viešumon grožinės litera-tūros kūrinius ir tais metais pa-rašytus, bet dėl dabartinių są-lygų negalėjusius būti išspaus-dintais kūrinius tų autorių, ku-rie juos prišius komisijai.

4. Eilėraščių rinkinys, ski-riamas premijai, turi sudaryti nemažiau 32—48 puslapių kny-gą, jeigu ji būtų išspausdinta. Novelių ar apysakų rinkinys tu-ri būti nemažiau kaip 100 pus-lapių dydžio spausdintos kny-gos.

5. Paskutinė data kūriniams įteikti 1951 metų gruodžio 1 d. Siųsti šiuo adresu: Ant. Vai-čiulaitis, 2087 No. Mai Ave, Scranton 8, Pa.

6. Premijuotą kūrinių, jei jis būtų parinktas iš viešumon dar nepasirodžiusių veikalų, autori-us sutinka dalinai ar išsiai spausdinti per „Aidus“.

7. Premijos sprendėjų komi-siją sudaro: Bern. Brazdžio-nis, J. Girnius, V. Maciūnas, Pr. Naujokaitis, A. Nyka-Niliū-nas, Ant. Vaičiulaitis ir leidėjų atstovas T. Dr. L. Andriekus, O. F. M.

DAILININKAS ZIGMAS ŽILINSKAS KANADOJE

Jaunas gabus dailininkas Zig-mas Žilinskas atvyko Kanadon ir laikinai apsigyveno Londo-ne, Ont., kur gavo darbą savo specialybėje, takomojo meno šakoje. Jo gyvenimo Odiseja yra nepaprastai įdomi, nes jis, pergyvenęs audringus laikus, mažą baidarę per Baltijos jū-rą slapta atvyko iš Lenkijos į Daniją, o iš ten persikėlė į Ka-nadą. Dail. Zigmas Žilinskas žada apie savo Odiseją pasipa-sakoti spaudai.

— S. Velbasio baletu studi-ja persikėlė į Bridgeportą, 3436 S. Lithuanica Ave.

1717 dienu enkavedistų naguose

Pasakoja Buchenvaldo 3184 numeris

III. Buchenvaldas iluminacijom panašus į Maskvą.

Mašina pasileido vingiuotais keliais ir kalnus. Visokios min-tys galvą skrodė. Esu išteisin-tas, tai viltys išvysti laisvę di-dėjo. Žiūriu, kad pravažiuo-jam kelrodį „Buchenwald“, ru-siškai rašytą, pravažiuojam ir kitą. Buvo aišku. Mašina su-stojo ir mane įnešė į Buchenval-do koncentracijos stovyklos „lazaretą“. Lentų barake su-statytos triaukštės lovos, o lo-vose buvusius žmonių skeletai, kitoj net ir du. Retas jų ma-nim domėjosi. Gulėjo nejudė-dami, lūpos įdubusios, dantys, jei neišdaužyti, kyšo iš sudžiū-vusių lūpų. Jie tokie silpni, kad sanitarų, taip pat kalinių at-neštą maistą nepajėgdavo val-gyti ir visai maistu nesirūpino. Maisto sanitarai pakišdavo man, tai pamazėl pradėjau at-sigauti.

Maistas ligoniams ir „svei-kiems“ tas pats. Dienos davi-nys irgi tas pats, kurį gaudavo rusų zonos „nedirbantieji“ gy-ventojai. Bet kol praedavo vi-sokius „brigadininkus“, kuopų vadus, tai ne pusės nelikdavo. Ryte sanitarai patikrindavo lo-vose sustingusius. Juos išnešė-davo į lavoninę „žiurkių komi-sijai“, o mes, kurie kiek stip-resni, konstatuodavom, kad šiandien tiek ir tiek „horizonta-lijo padėty išleido į laisvę“.

Vieną kartą savaitę „lazaret-ą“ aplankydavo gydytojas-šefas, rusas. Pasidairydavo, kaip „laisvai dūsta“ žmonės ir išei-davo.

Aš atsigavau tiek, kad po ke-turių mėnesių pervedė į „svei-kučių“ tarpą. Ten niekas ne-tardė, niekas neklausė už ką pa-kliauvai.

1946 m. vasarą Buchenvaldo stovykloj tilpo 12.000 kalinių, jokio teismo nebaustų. Kiek-vienas jų turėdavo savo nume-rius, kurie kasdien kelis kart vose buvusius žmonių skeletai, kitoj net ir du. Retas jų ma-nim domėjosi. Gulėjo nejudė-dami, lūpos įdubusios, dantys, jei neišdaužyti, kyšo iš sudžiū-vusių lūpų. Jie tokie silpni, kad sanitarų, taip pat kalinių at-neštą maistą nepajėgdavo val-gyti ir visai maistu nesirūpino. Maisto sanitarai pakišdavo man, tai pamazėl pradėjau at-sigauti.

Maistas ligoniams ir „svei-kiems“ tas pats. Dienos davi-nys irgi tas pats, kurį gaudavo rusų zonos „nedirbantieji“ gy-ventojai. Bet kol praedavo vi-sokius „brigadininkus“, kuopų vadus, tai ne pusės nelikdavo. Ryte sanitarai patikrindavo lo-vose sustingusius. Juos išnešė-davo į lavoninę „žiurkių komi-sijai“, o mes, kurie kiek stip-resni, konstatuodavom, kad šiandien tiek ir tiek „horizonta-lijo padėty išleido į laisvę“.

Sušilo pavasaris. Išeidavom iš dienų tiek ir tiek „horizonta-lijo padėty išleido į laisvę“.

baraką užtvirta tvora. Būda-ris, Gaus, būdavo, maistą, tai-vo, įsikibsim į spygliuotus vie-las ir bėgs į kampą, kur valgyda-las ir šildomės. Net pavydu dar-ės, kai padange plaukdavo laisvi debesėliai, o mes neturė-jom vietos saulės atokaitoj pa-sėdėti.

Be barakų supančių spyg-liuotų tvorų, rusai įvykdė ir ki-tus „progresyvinius“ kraštų naujoviškumus. Stovykla ap-ėmė apie 80 ha plotą. Kas dešimtį — dvyliką barakų juosė atskira tvora. Trečioji ir ket-virtoji tvora vienisiai tęsėsi aplink visą kacetą ir buvo 2 m aukščio. Šios abi tvoros su-jungtos su elektros srove. Tarp ketvirtosios ir penktosios tvoros tysojo lankais rangyta viela, taip vadinami ispaniški raiteliai. Penktoji tvora 3 m aukščio, lentinė. Už penkto-sios tvoros kas 400 m dešimties metrų aukštumo sargyboms bokštai. Bokštuose sargybas-ėjo vien tik mongolai. Prie ket-virtosios tvoros kas 5 m. 100 vatų elektros lemputė, bet iš šių — ketvirtoji kur kas stip-resnė. Prie tos pačios tvoros kas 50 m ant atskirų aukštų stulpų stiprūs prožektoriai. Kai naktimis atgabendavo nau-jų kalinių transportu, tai tvir-tindavo, kad Buchenvaldas sa-vo naktinėmis iluminacijomis galių pralenkti ir Maskvoj re-voliucijos proga ruošiamas ili-minacijas.

Ai tos menkių galvos...

1947 metų vasarą pietums iš-davė menkių galvų. Tikros va-šės. Kiekvienam atiteko po 36 gramus. Dantimis sumalėm į miltus paskutinė asaka. Vė-liau pavaišino ir trisdėsimia gramų silkių. Taip maitinant žmonės pavirto panašiais į žvė-

1946 m. pradėjo daryti kali-nių nykščių nuospaudas. Tai truko veik metus. 1947 metais pradėjo abiejų plaštakų nuo-spaudas. Vėl praėjo metai, 1948 m. sujudo kas krutėti ga-li: — paleis į laisvę! Taip, pa-leido, bet voš kelius tūkstan-čius. Prieš tai už surašytą po-pierio skutelį grėsė kankinimai ir atėmimas maisto, kas lygu mirties sprendimui, bet 1948 m. pradėjo atnešti vokiškuosius „komunistų dienraščius“. Nuo to meto kaliniai surdavo mazgus su pasauliu, nes ir tarp komunistų litanių galima bu-vo žiūrėti „nešventintų vie-tų“ ir Vakarų „pragaro“ bai-sybių...

Vieną pavakarį iššaukia ma-no numerį. Kas čia dabar? Įsa-ko vykti prie „didžiųjų vartų“ pas komendantą. Nuvykstu. Ateina komendantas su pa-lydais ir „tėvišku“ balsu prade-da:

Žodžiai ir... darbai.

— Sovietų Sąjunga keršto nežino. Tau šiandien suteikia-ma proga, nepaprastai garbin-ga ir reta proga: esi lietuvisi tai jokių kliūčių ir savo tėvų kraštą sugrįžti nėra. Sovietų Sąjunga pamirš tavo jai pada-rytas skriaudas ir praeties klai-das, reikia tik tuo reikalu pa-duoti pareiškimą, kartu atsisa-kyti pilietybę.

Pasižiūrėjau komendantui į akis, apsidairiau ir į mano kau-lus supančius skudurus ir pa-prašiau, kad leistų grįžti į ba-raką. Daugiau manęs tuo rei-kalu nešaukė.

Po pirmųjų kelių tūkstančių atėjom sudie tarti... „Staiga paleidimo pradėjo iš visų pusių Maslovas pradeda juos visus fotografuoti. Vėl sujudo visi, bizūnais daužyti. Visi pasilei-kad dabar tai tikrai išeitis į džia bėgti. Pakylu iš guolio ir

laisvę. Bet baigėsi ir 1949 me-tai, o apie laisvę jokios žinėlės. Bet per stovyklą perskrieja gandas, kad Kalėdoms atvyks-ta dvasiškai pamaldų laikyti. Maistas kiek pagerėjo. Ir tei-sybė, pirmą šventę pamaldos evangelikams, antrą Kalėdų dieną — katalikams. Į pamal-das išsiuntė virtuvės, sandėlių, kepyklų darbininkus. Uniformas rusės pakeitė civiliniais drabužiais, išspudravo, nusi-dazė lūpas, didelė dalis enka-vedistų irgi persigėrė civiliš-kai ir išvyko į pamaldas. Dva-siškai išvyko patenkinti.

Tuojo po Kalėdų oficialiai pa-skelbė, kad 1950 m. sausio 15 d. pradės likviduoti Buchen-valdo stovyklą. Džiaugsmas neapsakomas. Tuo metu stovykloj „laisvai alsavo“ 9.600 asmenų. Per penkis metus nu-stojo alsuoti 10.000 — 11.000 asmenų, įskųstų, sugaudytų pa-kele ir panašiai. Sausio 15 d. pradėjo leisti, bet aš tą die-ną patekau į ligoninę. Ligos su pradėtu išleidimo laiku su-tapimas nepaprastai paastrino sveikatos stovį. Aukštai tem-peratūrai ir nemigui kamuo-jant, naktimis iškildavo iš slė-nio miglų buvusieji mano moks-lo draugai ir draugės. Taip ro-dos, netoli manęs „Leoncė“, „Kregždutė“, „Voveraitė“, „Varggordij“ ir daugelis kitų.

Tai vėl iš tolos visi žiūri į mane, lovoj blaškantis, ir sako: „Neišėsi, ana, tavo žvaigždė nuo dangaus krinta!... neišė-si, nes visos viltys seniai pa-laidotos... mes tau, Ispanai, Po pirmųjų kelių tūkstančių atėjom sudie tarti... „Staiga paleidimo pradėjo iš visų pusių Maslovas pradeda juos visus fotografuoti. Vėl sujudo visi, bizūnais daužyti. Visi pasilei-kad dabar tai tikrai išeitis į džia bėgti. Pakylu iš guolio ir

ATVYKS FILMUOTI KANADOS LIETUVIŲ

B. VLIKŲ narys, daug filmavęs tremtyje ir padaręs labai įdomių tremties gyvenimo filmų, dabar Clevelande gyvena agr. Gaidžiūnas, žada atvykti į Kanadą ir ne tikrai tuos filmus čia parodyti, bet ir nufilmuoti Kanados lietuvių gyvenimą. Kanadiečiai p. Gaidžiūno tikrai lauks.

ISKYLA NAUJA LIETUVAI TĖ PIANISTĖ

Silvija Sabonytė, baigusi Čikagos konservatoriją, pasižymėjo kaip gabi pianistė. Dabar ji yra muzikos mokyklos direktorė. Tuo pat metu ji dirba kaip piansitė solistė. Lapkričio 21 d. ji davė fortepiono recitalį lietuviams gerai žinomoje Kimball Hall.

GABI MUZIKOS MOKINĖ

Winnipeg muzikos mokykloje mokosi labai gabi Onutė Yčaitė-Manek, kuri jau keliais atvejais yra laimėjusi pirmenybes.

„PEKLININKŲ“ VAKARAS ČIKAGOJE

Rašytojai A. Gustaitis, B. Brazdžionis ir art. H. Kačinskas lapkričio 26 d. dalyvavo literatūros vakare Čikagoje, kuris, tur būt, dėl didesnės reklamos pavadintas „peklininkų“ vakaru, pagal jų dalyvį — A. Gustaitį, kuris literatūrą pramintas „peklininkų“.

PASIRODYS HUMORO LAIKRAŠTIS.

Kanadoje apie N. Metus pasirodys pirmas humoro laikraštis, kuris kol kas bus neperiodinis. Kanados gyvenime yra prisirinkę tiek daug įdomių ir juokingų dalykų, kad humorui yra atėjusi tikra rugiapjūtė. Lauksime!

PABAIGTUVĖS SYDNEJUJE

Australijos, Sydney miesto lietuvių liaudies meno mėgėjų būrelis, vadovaujamas P. Pilkos, Tautos šventės proga pastatė „Pabaigtuvės“, kurio mis Australijos lietuviai labai patenkinti.

MUZIKAS A. KUČIŲNAS dabar dirba Čikagos Cosmopolitan School of Muzic dirigento T. Haunikenen asistentas ir veda operos klasę.

— Kun. St. Yla netrukus išleis savo atsiminimus iš koncentracijos stovyklos Stutthofe.

— Išena Winstonon Churchillio ketvirtas tomas Antrojo Pasaulinio karo istorijos.

noriu juos vyti. Šalimais gulėję pagriebia ir įmeta į guolį.

Galy gale...

Pradėjau stiprėti. Koks nusivylimas, kuomet sužinojau, kad iš atleidžiamųjų sąrašų mano pavardė išbraukta. Vadinasi, būsiu perkeltas su kitais į „plačiąją tėvynę“. Bet laimė mostelėjo. 1950 m. kovo mėn. 11 d. paskutiniai devyniolika vyrų išėjom pro „didžiuosius vartus“. Buchenvaldo stovykloje pasiliko tik duobkasių komandos išlyginti patvoriuose palaidotų tūkstančių kapus. Už gautas kelionei 20 ostmarkių nusipirkau bilietą. Traukiny vis dar netikėjau, kad tai visa nėra vaidinimas. Kai išlipau iš traukinio ten, kur rinkosi iš visų kacetų paleistieji duonos kėsnio ir pastogės prašyti, — pilna krūtine laisvai atsidusau. Teisybė, visagalių maslovų atimtos sveikatos niekuomet neatgausiu, bet nieko amžino juk nėra. Weimaro vienutė — tarp minėtų įbrėžiau ir poeto Aisčio žodžius, kuriuos ir šandien prisimenu: „Maus širdį kažkoks aitrus graužimas —

Nežinos juk nieks, Kad gyvenimas, kaip sutiktas vežimas,

Tamsoje prasmegs. Bet gi tu paliksi, tu pilka

šilaine, Škaplieriun motulės andai

išiūta, Su tavim atminsiu čiobrelis ir dainą —

Ir jauniausią sesę, laistančią rūtas.

Ispanas. Berlynas, 1950. X. 12 d.

KLAUSIMAI IR ATSAKYMAI

VEDA JONAS J. JUŠKAITIS

12. Namo savininkas ima iš mano šeimos 65 dol. nuomos per mėnesį už du neapstatytus kambarius ir mažą virtuvę. Man atrodo, kad jis reikalauja per daug. Ar yra įstatymas, draudžiantis per aukštą nuomą?

(Atsakymas į p. B. Ž. klausimą, Toronto, Ontario).

Paskutiniu metu daug nuomininkų pasiskundžia, kad namų savininkai ima labai aukštą nuomą už apstatytus ir neapstatytus butus. Problema pasidaro aštresnė, kada ibi šalys, savininkai ir nuomininkai, yra lietuviai. Savininkai, dažnai ir be blogos valios, atsiduria teisme kaltinamųjų suole ir neretai yra nubaudžiami. Automobilio savininkui nedraudžiama paimti už savo mašiną tokią kainą, kokią jis tik gali gauti. Kitaip yra su namo savininku, išnuomojančiu kambarį ar butą.

Paskutinio karo metu, 1941 m. lapkričio 21 d. Kanados Federalinis Ministerių Kabinetas išleido Order in Council P. C. 9029 įstatymą. Jo tikslas buvo reguliuoti karo metu dėl butų stokos paastrėjusius santykius ir nesutarimus tarp namų savininkų ir nuomininkų. Tas įstatymas, su pakeitimais, tebėra dar ir šiandien galioje.

Pagrindiniai to įstatymo nuostatai tarp kitko nusako, kad namo savininkas negali imti iš savo nuomininko tokią aukštą nuomą, kokia savininkui patinka. Yra nustatoma tam tikra maksimalinė riba. Tai hečia apstatytus ir neapstatytus kambarius ir butus, kurie išnuomojami savaitėmis, mėnesiais ar kitais periodais. Šioje vietoje tiksliai pasakyti, kokia aukščiausia nuomą Jūsų buto savininkas gali paimti už neapstatytą butą, susidedantį iš dviejų kambarių ir virtuvės,

AUKŠTA KOKYBĖ - ŽEMA KAINA

Siuntiniai į Vakarų ir Rytų Vokietiją, Lenkiją ir kitus Europos kraštus, išskyrus SSRS PER US PARCEL POST.

Užsakymuose prašoma rašyti aiškiai siuntėjo ir gavėjo vardą, pavardę, adresą, pakieto numerį ir jo kainą.

Kaina U. S. dol.			
5 sv. mlt. p.kavos	Nr. 14	5 sv. m. p. kavos	Nr. 18
	\$ 6.75	5 sv. g. k. taukų	\$ 9.80
2 sv. m. p. kavos	Nr. 15	2 sv. šokolado	Nr. 19
1/2 sv. kakao		5 sv. m. p. kavos	
1/2 sv. šokolado		10 sv. cukraus	
1/4 sv. arbatos		12 plyt. bulijono	
11 oz. kompoto	\$ 5.20	3 sv. g. k. taukų (skardinėje)	Nr. 20
4 sv. m. p. kavos	Nr. 16	2 sv. m. p. kavos	
1 sv. kakao		1 sv. Aliaskos Salmon	\$ 7.15
1 sv. šokolado		1/2 sv. kakao	
1/2 sv. arbatos		1/4 sv. arbatos	
22 oz. kompoto	\$ 8.90	2 sv. m. p. kavos	Nr. 21
2 sv. m. p. kavos	Nr. 17	1 „Qua. alyvos	
1 sv. ryžių		„Mazola“	\$ 6.00
4 oz. Salmon		1 sv. saldinių	
4 oz. Tuna		1/2 sv. kakao	Nr. 22
6 oz. liežuvio	\$ 6.50	1/4 arbatos	
1 1/2 oz. j. pipirų		12 sv. gr. k. taukų	\$ 6.00
4 oz. kokoso		Individualūs pakietai ruošiami susitarus.	
3/4 oz. kardamono		Kava į visus pakietus dedama po 1 sv. skardinėse.	
1 1/2 oz. cinamono			
1 oz. majorano			
1 3/4 oz. paprikos			

Pinigai: 100 DM \$ 21.50 į Vakarų Vokietiją. Dėl kitų kraštų prašome atsiklausi kurso.

HONEST AID, REG'D. 456 W. 63rd Street, CHICAGO 21, ILL. USA.

LIETUVIŠKA
BALDU KRAUTUVE
IR DIRBTUVĖ.
PARDUODAME GATAVUS PRIIMAME UŽSAKYMUS IR PATAISYMAS.
ATLANTIC CITY BEDDING & UPHOLSTERING CO
899 BLOOR ST. W. TORONTO, TEL. LO 1438.
SAV. J. KAMICHAITIS. PATARIMAI VELTUI

DAŽYKLA
SAV. JURGIS MERKYS,
251 St. John St. Longueil. Telefonas: 7578.
Dažo paltus, sukneles, visokius kitus drabužius ir visokias medžiagas.
20-ties metų patyrimas — geriausia garantija už atliekamą darbą.
PAFIGINTOS KAINOS LIETUVIAMS!

ką ir praneša jiems, kokia yra nustatyta maksimalinė nuoma. Asmuo, kuris tos nustatytos nuomos ribos nesilaiko ir ima aukštesnę nuomą, gali būti traukiamas teismo atsakomybėn. Rastas kaltu baudžiamas pinigine bauda arba kalėjimu. Tuo atveju jis taip pat turi grąžinti nuomininkui tą sumą pinigų, kurią jis yra paėmęs iš jo virš nustatytos nuomos.

Šioje vietoje tektų priminti dar tris dalykus. Pirmas, įstatymas P. C. 9029 yra galioja visose Kanados provincijose. Butų kontrolė yra išimta iš provincijų legislatūrų jurisdikcijos. Antra, pagal Kanados įs-

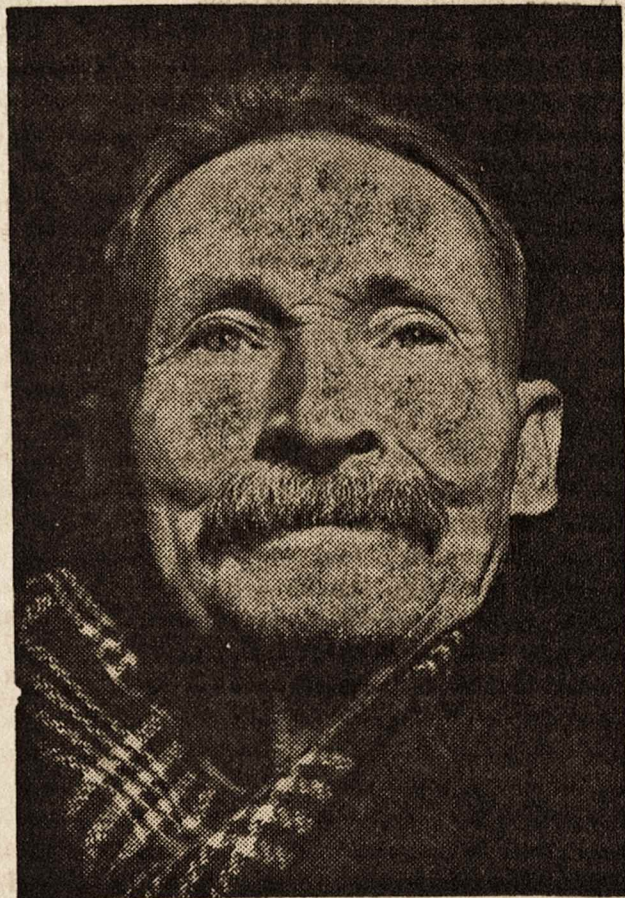
tatymus, namo savininkas, kal tinamas per aukštą nuomos emimų, negali pateisinti savo veiksmų prieš teisną, sakyda mas, kad nuomininkas laisva valia sutikęs mokėti tokią aukštą nuomą. Namų kontrolės įstatymas stovi virš individualaus asmens sutikimo. Ir trečia, namo savininkas negali išmesti iš buto nuomininko, kuris atsisako mokėti per aukštą nuomą. Butų atsakymas ir su tuo susiję klausimai yra tvarkomi pagal tam tikras taisykles. Bet apie tai plačiau kitą kartą.

Panagrinėto įstatymo tikslas yra apsaugoti nuominin-

kus nuo išnaudojimo. Kiek tenka patirti, daugelyje atvejų — ypatingai naujieji ateiviai — finansiškai pajėgesiems namų savininkams moka aukštesnę nuomą, negu kad savininkas turi teisę paimti. Nuomininkams su didelėmis šeimomis, mažamežiais vaikais ir nedarbingais nariais, pradedantiems naujai įsikurti šiame krašte Kanados įstatymais teikiama protekcija. Bet, norėdami tą įstatymine apsauga pasinaudoti, jie turi patys kreiptis į kompetentingas valdžios įstaigas ir suteikti reikalaujamą informaciją.

(Copyright).

Kiekvienas turi taupymo tikslą

PASIRUOŠKIME SAVARANKIŠKUMUI PER

CANADA SAVINGS BONDS

Simtai tūkstančių iš visų gyvenimo sričių kanadiečių, **pirkdami Canada Savings Bonds**, reguliariai taupo dalį savo pajamų. Šios santaupos gali praversti skubaus reikalo atveju, nes **Canada Savings Bonds** galima kiekvienu metu kiekviename banke iškeisti į pinigus pilna jų nominaline verte su užaugusiais nuosimčiais. Norėdami palengvinti šių bonų įsigijimą, **pirkite Canada Savings Bonds** per savo darbovietės Taupymo Planą. Taip pat galite įsigyti bonus per atstovybes bei per savo banką mokant iš karto ar dalimis.

5-ji laida parduodama dabar!

LIETUVIAI

Kas norite pasidaryti lengvesnį gyvenimą ir užsitikrinti rytojų, **PIRKITE TABAKO ŪKIUS.**

Turime didelį pasirinkimą, įvairaus dydžio, įvairių kainų ūkių.

Taip pat **TURIME PARDUOTI GAZOLINO STODIŲ, KRAUTUVIŲ, NAMŲ IR T. T.**

Ūkių pirkimo sąlygos:

įmokama suma suling susita rimo, išmokėjimas — 1/4 nuo metinių tabako pajamų.

J. W. Kociuk,

Real Estate Broker. Delhi, Ont.

Platesnių žinių duoda, V. Treigis, R. R. 1 Simcoe, Ont. Tel.: 9 ring 2 Delhi, Ont.

DĖMESIO HAMILTONO IR APYLINKĖS LIETUVIAI,
Pigusias ir ekonomiškiausias automobilius Kanados rinkoje yra —

CHEVROLET

Žiemos sezonui artinantis, mašinos **PAPIGINTOM KAINOM.**

Didelis pasirinkimas **VARTOTŲ MAŠINŲ**

1946 — 1950 m. m. įvairūs modeliai.

Tuo pat galima gauti 1950 m. **NAUJŲ MAŠINŲ** įmokant trečdalį, lengvos išsimokėjimo sąlygos.

Taip gi parduodami įvairūs nauji ir vartoti

SUNKVEŽIMIAI

Priimami užsakymai 1950 m. **CHEVROLET- OLDSMOBILE** mašinom.

Kreiptis asmeniškai arba paštu.

L. MACKEVICIUS.

256 WEST AVE. N.

HAMILTON, Ont.

Ļējimas: 4504 Brebeuf Street.

Rouyn-Noranda paminėjo kariuomenės šventę

Lapkričio 26 d. Norandos anglų katalikų parapijos salėje gražiai paminėta Kariuomenės šventė. Rytą įvyko pamaldos prisimenant žuvusius 1918 — 1950 m. laikotarpyje karių, šaulių ir partizanų. Pamaldas laikė daug simpatijų lietuviams reiškias parapijos klebonas kun. John Caulfield. Per pamaldas gražiai pagiedojo choras, vedamas J. Vyšniausko. Po pietų 3 val. įvyko minėjimas esant scenai papuoštai vytim, tautine vėliava bei žaliomis eglių šakutėmis. Minėjimą atidarius ir pagerbus kritusiuosius dėl Lietuvos laisvės susikaupto minute bei sugiedojus Mariją Marija, turiningą ir išsamią paskaitą laikė V. Gudelis, plačiai nušviesdamas Lietuvos kariuomenės kūrimosi ir laisvės kovas, pareikalavusias geriausiųjų tautos sūnų kraujo. Po paskaitos sugiedotas Tautos himnas. Toliau kalbėjo Stp. Šetkus apibūdinamas Lietuvos kariuomenės laikotar

pį Vilniaus atgavimo ir bolševikmečio metų. Paskutinis kalbėjęs J. Vyšniauskas papasakojo savo išpučius iš Marijam polės igulos žygio į Vokietiją Lietuvą beokupuojant raudoniesiems ir tolimesnį tos igulos Odiseją nepavykus peržengti sieną iki rusų — vokiečių karo. Minėjimas pajavirintas mūsų kolonijos mažųjų V. Stankutės, R. Stankaus ir R. Ruslio eilėraščiais. Minėjimas praėjo pakilioj ir susikaupusioj dvasioj dalyvaujant skaitlingam būriui lietuvių. S. J.

AUKOS TAUTOS FONDUI.

Atkelta iš 2 pusl.
\$ 300.—, o 2. IV. 49. (min. Si dzikausko lankymosi proga To ronte) buvo surinkta \$ 90.—. Viso \$ 390.—.
Laukiant VLIK'o nurodymų, šie pinigai buvo laikomi K. L. S. Toronto sk. žinioje. Prof. Kaminskui pranešus, jog yra Kanadoj Tautos Fondo

MES IR GUDAI

(Atkelta iš 3 psl.)
ma parašyti kokią norimą; ne-pageidaujami istoriniai faktai galima yra pertvarkyti taip, kaip atsiranda reikalingas. Taip darė naciai, taip daro sovietai.

Dėl tų dviejų, kas juos pažinojo ar pažįsta — nieko stebėtino, tačiau jei panašiai ima elgtis mūsų broliai lenkai, kurie patys buvo nepriklausomi, arba gudai, kurie ruošiasi nepriklausomai būti, mus daugiau negu stebina. Nejaugi egziliinių vyriausybės vadovai ar nariai tokiuo savo grobuo-

igaliotinė, Torontiečių suauko tus pinigų gavau 22 d. lapkr. 1950; prisiuntė išdininkas Vyt. Aušrotas.

Marija Arlauskaitė.

DĖMESIO MOTERIMS!

Jei norite dirbti geruose namuose, malonioje aplinkumėje, turėti daug laisvalaikio, (be vi-rimo), skambinkite tel.

WA 2919.

niškumu mano sustiprinti ir pakelti savąjį autoritetą savųjų tautiečių tarpe?
Gal būt gudų vadai tokiu savo šaunumu mano išgudysią ir sustiprinsią savosios tautos, turinčius palyginti silpnus ištektualinius kadrus, tautinę sąmonę. Tai pigi ir lengvai vykdoma priemonė, tačiau jos pasisekimu mes labai abejojame.

Išvada:

1. Lietuvių ir gudų tautas istorine prasme riša gražaus, darnaus sugyvenimo ryšiai su tuo tik skirtumu, kad Didieji Lietuvos Kunigaikščiai buvo vyriausiais gudų tautos valdovais ir globėjais, kitaip tariant lietuviai valdė ir globojo gudus.

2. Lietuvių tauta po Didžiojo karo išgyvenusi kad ir neilga nepriklausomojo gyvenimo laikotarpį gali nuoširdžiai gudų tautai tvirtinti, kad tik nepriklausoma tauta gali pasiekti maksimumą savos tautos medžiaginei ir dvasinei gerovei kilti, o tuo pačiu ir idėti maksimalinį įnašą į pasaulio kultūros lobyną.

Būti nepriklausomai gudų tautai, lietuvių tauta nuoširdžiai linki.

3. Gudų tautos vadovaujantieji veiksniai, siekdami savo valstybės sukūrimo, turi rodyti daugiau geros valios, sveikos ir realios nuovokos ir nerodyti klaidėjimo žymių. Patariama ieškoti draugų ne tik Nepriklausomų tautų tarpe, bet ir panašaus likimo ištiktų kaimynų tarpe.

Tiktai glaudus ir nuoširdus tarptautinis ir tarpvalstybinis bendradarbiavimas įgalins pasaulį išvengti nūdienės tragedijos.

4. Tenesergeriai, „lenkiškos didybės“ manija ir tenesididžioja prieš lietuvių tautą savo didumu ir gausumu. Tapatiesko geriau kelių įgyti savo artimiausio kaimyno — lietuvių tautos simpatiją, o naudotis iš to, tenesistebi, galės turėti nemažos.

Be to, težino ir tejsidėmi, kad lietuviai ne slavai ir kad slavai negalėjo niekados kurti Lietuvos. Ne vien tiktai lietuvių tautos istorija byloja, kaip slavų visą laiką stengtasi suvirškinti tuos lietuvius, o jie vis dėlto išliko, nepabugo to slaviškojo koloso ir būkime tikri išliks ir ateityje; ir jei ne kiekviena, tai bent dvasinė kokybė stiprės ir augs.

PADEKOS

Nuoširdžiai ačiū visiems už išreikštą užuojautą man ir mano dukrelei tokioj liūdnoj valandoj netenkanč mylimo vyro ir gerojo tėvo.

Širdingai dėkoju gerb. klebonui J. Bobinui už patarnavimą laike laidotuvių. Ačiū labai už aukas Šv. Mišių broliui Jonui Mikalauskui, brolienei ir šeimai, Mamytei ir Marijai Arlauskų, Bobinų šeimai, Juozui ir Genei Mališauskams, Elz. Mališauskienei ir šeimai. Dėkui už vainikus Mikalauskams ir šeimai, Kazakevičiams, Tamasoniams, Budreikoms, Balšiams ir šeimai, Mastavičiams, Mačioniams, Bernotams, Šulmistrams, Nauburiams, Survilienėi, Krupauskams, Krikščiūnams ir sūnui, Mitchelliams, Nomeikams, Maskoliūnams, Kukienams, Janulioniams ir šeimai, Kažukauskams, Silkauskams, Venckams, J. Adamoniams, Čekaičiams, Stanuliams, P. Stulginskams, A. Stulginskams, Blažiams, Gatautams, L. M. Cazayoux, L. W. Beebe, D. L. K. Vytauto Klubui, Elenai ir Petriui Sniegaičiui iš Sudbury, Ont.

Taipgi ačiū graboriui J. H. Benoit už gražų patarnavimą. Marija Jonikienė ir duktė.

TABAKO FARMOS

Ką tik sudariau naują sąrašą parduodamų tabako ūkių. TURIU DIDELĮ PASIRINKIMĄ, įnešus \$ 4.000 arba \$ 5.000.

CHARLES POCIUS
INSURANCE & REAL ESTATE BROKER.
Tel. 829 J. Tillsonburg, Ont.

MOKINKIMES ANGLISKAI

LESLIE MACKINTOSH

Anglų kalbos mokytojas tarptautiniame YMCA skyriuje Montrealyje.

SEŠIŲ MĖNESIŲ KURSAI PAŽENGUSIEMS MOKINIAMS.

Siųskite penkis dolerius registracijai ir mokėkite tris dolerius mėnesiui.

Rašykite:
Leslie Mackintosh Reg'd., P. O. Box 294. Westmount, Quebec.

ATEITIS BE RŪPESČŲ.

ŠEIMA APRŪPINTA

Geriausia proga apsirūpinti ateitimi ir išvengti gydomosi išlaidų jeigu laiku apsiūrausi.

„THE MACCABEES INS.CO.“

kuri jau 72 metus sąžiningai patarnauja ir draudžia nuo nelaimingų atsitikimų, ligos atveju ir specialiai mažamečius vaikus.

Informacijas teikia ir apdraudimą atlieka naujai paskirtas atstovas:

JONAS BERŽINSKAS,

88 Annette St., Toronto, Ont., telef. LY 2816.

P. S. Draudimas atliekamas ir provincijoje gyvenantiems (šėštadieniais ir sekmadieniais).

LIETUVIAI PAS SAVUOSIUS!

National Restaurant

Lietuviškas Restoranas.

SAV. M. ŽUKYS.

633 Church Ave (prie Verdun Ave) arti naujosios lietuvių bažnyčios. Tel. TR 0141
Atdara kasdien ir sekmadieniais po pamaldų.

Kanados ir Europos siuvėjas Toronte

JONAS INDRELĖ

siuva moderniškiausių fasonų vyriškus ir moteriškus kostiumus ir paltus.

DIDELIS PASIRINKIMAS

geriausių anglišku medžiagų. Darbas atliekamas sąžiningai ir gražiai.

Adresas: 202 St. Clares Ave, Toronto.

Telefonas: ME 8522.

Siuntinys Nr. 1—\$ 6.70

2 sv. kiaulinių taukų

2 sv. rūkytų lašinių

2 sv. salami dešros

2 sv. (be 2 ozs.) ken. bek.

1 dėž. margarino (400 g)

Siuntinys Nr. 3 — \$ 6.20

4 sv. rūkytų lašinių

2 sv. kiaulinių taukų

2 sv. margarino

1 sv. kiaulienos mėsos

Siuntinys Nr. 5 — \$ 5.20

2 sv. rūkytų lašinių

2 sv. marmelado

2 sv. degintos kavos

2 sv. cukraus

1 sv. margarino

Siuntinys Nr. 6

A. 10 sv. cukraus—\$ 2.60

B. 20 sv. cukraus—\$ 4.70

Siuntinys Nr. 7

A. 10 sv. kv. miltų \$ 2.50

B. 20 sv. kv. miltų \$ 3.90

Siuntinys Nr. 10—\$ 6.40

2 sv. rūkytų lašinių

2 sv. kiaulinių taukų

2 sv. margarino

2 sv. degintos kavos

1 sv. šokolado

Siuntinys Nr. 12—\$ 5.90

2 sv. rūkytų lašinių

2 sv. kiaulinių taukų

3 sv. degintos kavos

2 sv. cukraus

Siuntinys Nr. 14—\$ 5.70

2 sv. rūkytų lašinių

2 sv. kiaulinių taukų

2 sv. cukraus

1 sv. marmelado

1 sv. kiaulienos mėsos

2 gab. tualet. muilo

Siuntinys Nr. 19—\$ 9.95

4 sv. rūkytų lašinių

2 sv. kiaulinių taukų

2 sv. margarino

2 sv. marmelado

4 sv. degintos kavos

4½ sv. cukraus

Siuntinys Nr. 21—\$ 6.10

2 sv. rūkytų lašinių

2 sv. kiaulinių taukų

2 sv. degintos kavos

1 sv. šokolado

SOTUS ALKANAM PADEK

AID OVERSEAS, INC., 2241 W. 23rd PLACE, CHICAGO 8, ILL., USA.

Aid Overseas, Inc. siūnčia maisto siuntinius į visas 4 Vokietijos zonas ir kitus Europos kraštus, išskyrus SSRS. Siuntiniai yra pilnai apdrausti nuo dingimo.

Pristatymas trunka apie 15—20 dienų.

Aid Overseas, Inc., maisto siuntiniai pakuojami Europos san deliuose, o užsakymai iš Chicago siunčiami AIR MAIL.

UŽSAKANT DIDESNIUS KIEKIUS DUODAMA NUOL AIDA.

Siuntinys Nr. 14—\$ 5.70

2 sv. rūkytų lašinių

2 sv. kiaulinių taukų

2 sv. cukraus

1 sv. marmelado

1 sv. kiaulienos mėsos

2 gab. tualet. muilo

Siuntinys Nr. 19—\$ 9.95

4 sv. rūkytų lašinių

2 sv. kiaulinių taukų

2 sv. margarino

2 sv. marmelado

4 sv. degintos kavos

4½ sv. cukraus

Siuntinys Nr. 21—\$ 6.10

2 sv. rūkytų lašinių

2 sv. kiaulinių taukų

2 sv. degintos kavos

1 sv. šokolado

14 ozs. kondens. pieno

2 gabalai tualetinio muilo

Siuntinys Nr. 23—\$ 7.70

5 sv. rūkytų lašinių

5 sv. degintos kavos

Siuntinys Nr. 24—\$ 11.50

5 sv. rūkytų lašinių

3 sv. kiaulinių taukų

2 sv. margarino

5 sv. degintos kavos

2 sv. marmelado

2 sv. sūrio 40%rieb.

Siuntinys Nr. 25

E. 10 sv. kiaulinių taukų

.....\$ 5.50

C. 15sv. kiaulinių taukų

.....\$ 7.40

D. 37 sv. kiaulinių taukų

.....\$ 13.50

Siuntinys Nr. 30

A. 5 sv. deg. kavos \$ 6.40

B. 5 sv. degintos kavos 5 dėžutėse \$ 6.75

C. 4 sv. deg. kavos (į pr. zoną) ..\$ 6.00

Siuntinys Nr. 94

A. 5 sv. šokolado \$ 5.30

C. 5 sv. kakavos ..\$ 4.50

I. 5 sv. margarino \$ 3.70

B. 8 sv. bičių med. \$ 5.00

Montrealio ALOKas.

KLCT Org. Skyr..

„Verslo“ Valdyba.

Adresas: 2161 St. Catherine East. Telefonas: CH 0480.

Chicago 21, Ill., USA.

„Verslo“ Valdyba.